

Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken

Versie 24 maart 2025





Inhoud

1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	4
1.2 Gebiedsgericht werken	4
1.3 Programma Samenwerken in netwerken	6
1.4 Provincie Gelderland	6
1.5 Leeswijzer	6
2. Stand van zaken gebiedsgericht werken	7
2.1 Bestaand beleid en kaders	8
2.2 Huidige samenwerking met de dorpen en wijken	11
3. Leren van elkaar	13
3.1 Vanuit de gemeente Barneveld	14
3.2 Andere gemeenten	16
3.3 Advies Platform31	17
3.4 Concluderend	18
4. Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken	19
4.1 Opbouw samenwerkingsaanpak	20
4.2 Doelstellingen gebiedsgericht werken	22
5. Samenwerkingsaanpak Dorpen en wijken	23
5.1 Vastleggen van samenwerkingsafspraken	24
5.2 Dorpsplannen en gebiedsagenda's	25
5.3 Initiatieven vanuit de gebieden	26
6. Samenwerkingsaanpak Integrale buurtgerichte aanpak	27
7. Samenwerkingsaanpak Interne gemeentelijk organisatie	29
7.1 Rol gebiedsregisseurs en gebiedswethouders	30
7.2 Wat is hiervoor nodig: randvoorwaarden voor invulling van de rollen	30
8. Samenwerkingsaanpak Evaluatie	35
Bijlagen	37



1

Inleiding

1. Inleiding

De rol van de gemeente in de samenleving verandert en richt zich tegenwoordig op verbinden, netwerken, samenwerken en stimuleren. De gemeente maakt de omslag naar een omgevingsbewuste organisatie en werkt steeds vaker samen met inwoners, organisaties en ondernemers. Deze willen actief betrokken zijn bij hun directe leefomgeving, meedenken en hun eigen initiatieven verder brengen.

De groei van Barneveld in combinatie met de maatschappelijke verscheidenheid van de dorpen en de veranderende rol van de gemeente in de samenleving vraagt om een nieuwe samenwerking met dorpen en wijken.

1.2 Aanleiding

In de raadsvergadering van 17 april 2024 is het Plan van Aanpak behandeld om tot deze vernieuwde samenwerking te komen.

De afgelopen jaren zette de gemeente Barneveld diverse instrumenten in om de sociale cohesie in de dorpen te vergroten en vraaggericht in te spelen en aan te sluiten op de maatschappelijke behoeften van de verschillende dorpen. Voorbeelden hiervan zijn de Dorpsplannen, Nota wijkplatforms en inwonersinitiatieven (spoor 3 van het participatiebeleid). Dit is nu nog vooral een losse verzameling van instrumenten. De ontwikkelingen in de samenleving vragen echter een integrale benadering en inzet van de instrumenten, een vernieuwde samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken.

1.2 Gebiedsgericht werken

Gebiedsgericht werken is een van de middelen om integraal en opgavegericht te werken. Het is een manier om de leefbaarheid in een bepaald gebied te behouden of te verbeteren. Dit doen we door verschillende aspecten in samenhang aan te pakken, zoals de kwaliteit van de ruimte, sociale aspecten (zoals voorzieningen en samenhang in de gemeenschap) en veiligheid.

We baseren onze aanpak op twee belangrijke pijlers. Enerzijds kijken we naar wat de inwoners en gebruikers van het gebied nodig hebben en willen. Anderzijds houden we rekening met wat er nodig is om het gebied vitaal en leefbaar te houden of te maken.

Een belangrijk aspect van onze aanpak is dat alle partijen op een gelijkwaardige manier worden betrokken. We streven ernaar samen met deze partijen voortdurend te werken aan de verbetering van de leef- en werkomgeving in het gebied.

Hoofddoel van gebiedsgericht werken is de kracht van realisatie in de dorpen en wijken te versterken. Dit betekent dat we meer resultaten willen behalen door samen te werken en af te stemmen tussen verschillende partijen, terwijl we ook de eigen kracht van de bewoners stimuleren. Door de lokale expertise van bewoners te combineren met professionele kennis, bouwen we een breed draagvlak op binnen en voor de gemeenschap.

Visie op gebiedsgericht werken gemeente Barneveld:

Wij zetten ons in voor een leef- en werkomgeving waar inwoners blij van worden. We bouwen hiervoor aan duurzame vertrouwensrelaties en aan gelijkwaardige samenwerking met inwoners/belanghebbenden. Daarmee staan we dichtbij, luisteren naar wat inwoners zeggen en hebben oog voor ieders rol en belang. We werken samen aan het invullen van behoeften, creëren van kansen en we realiseren opgaven in een gebied.

Definitie gebiedsgericht werken gemeente Barneveld:

Gebiedsgericht werk is een samenhangende aanpak voor de sociale, economische en fysieke opgaven en kansen in een gebied. Deze baseren wij enerzijds op de vraag en behoefte van onze inwoners en gebruikers, anderzijds op wat er nodig is voor het behouden en versterken van de vitaliteit van een gebied. Op basis van gelijkwaardigheid van alle partijen die belanghebbend zijn werken wij voortdurend aan het verbeteren van de leef- en werkomgeving in een gebied.

Bron: notitie 'Uitwerking gebiedsgericht werken in Barneveld'



1.3 Programma Samenwerken in netwerken

Samenwerken met dorpen en wijken maakt deel uit van het programma *Samenwerken in netwerken*. Dit programma coördineert de omslag van de gemeente Barneveld naar een omgevingsbewuste organisatie als centrale samenwerkingspartner in een netwerksamenleving. Dit vraagt een integrale aanpak en doorontwikkeling van de thema's participatie, gebiedsgericht werken en public affairs. De notitie *Samenwerken met dorpen en wijken* gaat in op de doorontwikkeling van het gebiedsgericht werken, met aandacht voor de samenhang met de andere thema's.

1.4 Provincie Gelderland

Bij de samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken werkt de gemeente samen met de provincie Gelderland. De aanpak draagt bij aan de provinciale doelen voor bestuurskrachtverbetering van gemeenten en verbetering van leefbaarheid van kleine kernen. De samenwerkingsaanpak

wordt daarom ook omgezet naar een algemene handreiking met concreet handelingsperspectief, die Gelderse gemeenten kunnen gebruiken voor de participatie van hun eigen dorpen en wijken.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige stand van zaken met betrekking tot gebiedsgericht werken. Het gaat in op bestaande kaders en beleid en op de huidige samenwerking met de dorpen en wijken. Vervolgens staan in hoofdstuk 3 evaluaties centraal van de samenwerking met de dorpen en wijken en de leerpunten vanuit andere gemeenten met een gebiedsgerichte samenwerking met dorpen en wijken.

De hoofdstukken 4 tot en met 8 bevatten de vernieuwde samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken. Deze aanpak bestaat uit meetbare doelen, afspraken met dorpen en wijken, een kader voor integraal werken in de wijk en aanbevelingen voor de interne gemeentelijke organisatie.



2

Stand van zaken gebiedsgericht werken

2. Stand van zaken gebiedsgericht werken

Samenwerken met dorpen en wijken is niet nieuw in de gemeente Barneveld. We doen het al jaren, vanuit verschillende plekken in de organisatie. Bij de totstandkoming van de vernieuwde samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken is nadrukkelijk gekeken naar de bestaande werkwijzen en het bestaande beleid. Om te kunnen voortbouwen op wat we al hebben.

2.1 Bestaand beleid en kaders

2.1.1 Gebiedsgericht werken en participatie
De afgelopen jaren is de manier van gebiedsgericht werken en participeren vastgelegd in meerdere stukken.

De gemeenteraad stelde in de Nota wijkplatforms uit 2013 de wijze vast waarop met de diverse wijkplatforms wordt samengewerkt.

De Notitie Participatie in Barneveld, opgesteld door de raadswerkgroep Participatie en op 9 oktober 2019 vastgesteld door de gemeenteraad, beschrijft de werkwijze om te komen tot dorpsplannen. Dit in samenhang met de Memo ‘Dorpsplannen nieuwe stijl’ uit februari 2018.

Op 15 juni 2021 is het collegebesluit genomen om gebiedsgericht te gaan werken. De *Bestuursopdracht gebiedsgericht werken* (29 juni 2021) bevat het besluit tot implementatie van gebiedsgericht werken in de organisatie. Sinds 2022 zijn drie gebiedsregisseurs aan de slag met de uitvoering van gebiedsgericht werken.

Gebiedsgericht werken betekent een omslag van wijkgerichte ondersteuning via wijkplatforms (zie Nota wijkplatforms) naar een bredere gebiedsgerichte aanpak, waarin gebiedsregisseurs opereren. Over deze aanpak gaat *Samenwerken met dorpen en wijken*.

In april 2022 werd het Participatiebeleid gemeente Barneveld vastgesteld. Het doel van participatie is de samenleving vroegtijdig te betrekken bij keuzes over onze leefomgeving. Daarnaast gaat het participatiebeleid in op de ontwikkeling van de gemeente Barneveld tot centrale samenwerkingspartner in een netwerksamenleving. Voor samenwerken met dorpen en wijken is het derde spoor uit het participatiebeleid relevant, *Participatie bij initiatieven van inwoners*.

Ook hebben de gebiedsregisseurs regelmatig een rol bij spoor 2 van het participatiebeleid, *Initiatieven van de overheid*.

De raadsvergadering van 23 oktober 2024 behandelde de *Ontwikkelagenda bewonersparticipatie*. Met het volgende ambitieniveau voor de uitvoering van het Participatiebeleid in 2025:

Ondersteuning	Verkenning	Onwikkeling	Leren en evalueren
Vraaggerichte ondersteuning aan ambtenaren spoor 2 en initiatiefnemers spoor 1.	Invulling participatiecoaches en deskundigen in de toekomst.	Participatieverordening.	Jaarlijkse tussentijdse rapportage, na 3 jaar evaluatie.
	Structurele inbedding van participatie in de organisatie.	Werkwijze voor inwoners-initiatieven ontwikkelen, inclusief right to challenge.	Coaching on the job, lunchlezingen over participatie, basistraining voor nieuwe medewerkers en beperkt aanbod leergang participatie.
	Omgang met inwonersinitiatieven.	Werkwijze advisering participatie spoor 1.	
	Verkenning invulling rol van de raad.	Handreiking inclusieve participatie.	
	Ontwikkeling van online participatiemogelijkheden en andere communicatie- en participatievormen.	Participatiekalender.	Evaluatieformat.



In de op te stellen samenwerkingsaanpak wordt ook ingegaan op de rol van gebiedsregie bij de verschillende participatiesporen.

Tot slot is in het *Coalitieakkoord 2022-2026* opgenomen: “*Binnen de kaders van het participatiebeleid werken wij het instrument van een wijkraadpleging uit en organiseren wij gedurende de bestuursperiode bij wijze van proef 2 wijkraadplegingen en evalueren dit. Daarbij hanteren wij aan de voorkant van dit proces heldere spelregels om geen verkeerde verwachtingen te wekken en realiseren wij ons dat bij besluitvorming de gemeenteraad het hoogste orgaan is en blijft.*”

Wijkraadpleging is een manier om bewoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden mee te laten denken, mee te laten werken of mee te laten over wat er moet gebeuren in een wijk, dorp of gebied en op welke wijze.

De vorm van een wijkraadpleging kan verschillen, bijvoorbeeld met een enquête of bijeenkomsten. Randvoorwaarde hierbij is dat de hele wijk of het hele gebied de kans moet hebben te participeren. Daarnaast is het van belang dat vooraf duidelijk is welke trede van de participatieladder van toepassing is bij de wijkraadpleging en op welke manier met de uitkomsten van de wijkraadpleging wordt omgegaan.

In de vernieuwde samenwerkingsaanpak wordt ook ingegaan op de wijkraadpleging bij het opstellen van de dorpsplannen door de opstellers van deze plannen.

2.1.2 Gemeentelijk beleid
In veel van de beleidsstukken van de gemeente is aandacht voor gebiedsgericht werken. Voorbeelden hiervan zijn het *Beleidsplan Sociaal Domein*. Dit streeft naar een samenleving waarin iedere inwoner naar vermogen meedoet, waarin mensen zich met elkaar verbonden weten en samen redzaam zijn. En we zorgen voor een professioneel vangnet. Eigen verantwoordelijkheid en samenredzaamheid van inwoners staan hierbij voorop. Waar nodig draagt de gemeente zorg voor een vangnet van ondersteunende voorzieningen (zelf-samen-gemeente).

Het plan kent de volgende uitgangspunten:

- we sluiten aan op initiatieven en de eigen kracht van inwoners
- we werken met elkaar en integraal
- we spelen in op wat er nodig is
- we werken (be)doel(ings)gericht
- we bieden waar nodig maatwerk
- we geven deskundigen handelingsruimte
- we doen zo veel mogelijk lokaal, dichtbij mensen
- we houden rekening met de identiteit van inwoners.

Het doel is in 2025 te komen tot een nieuw integraal beleidskader sociaal domein.

Een ander voorbeeld is het *Integraal Veiligheidsplan*, met aandacht voor wijk- of buurtgericht werken om daarmee de maatschappelijke participatie en eigen regie van inwoners te vergroten en sneller zicht te krijgen op deze inwoners.

Tot slot stelde het college van de gemeente Barneveld in 2025 een ontwerp omgevingsvisie vast. De gebiedsgerichte uitwerking is daarvan een belangrijk onderdeel. Hierbij is de gemeente onderverdeeld in de volgende deelgebieden:

- Veluwe: Garderen en Kootwijk;
- Oostelijk Buitengebied: Stroe en Kootwijkerbroek;
- Verstedelijkt gebied: Barneveld en Voorthuizen;
- Westelijk buitengebied: De Glind, Terschuur en Zwartebroek.

2.1.3 Hoe werkt gemeente Barneveld: Sturingsmodel en portfoliomanagement

In juli 2024 stelde het Concernteam (CT) van de gemeente Barneveld het sturingsmodel voor de gemeentelijke organisatie vast.

Het sturingsmodel heeft als uitgangspunt dat we maatschappelijke vraagstukken samen aanpakken met andere partijen in de omgeving. Met aandacht voor onze afzonderlijke kernen en dorpen met elk een eigen identiteit werken we als organisatie steeds meer omgevingsbewust samen en maken we bewuste keuzes wat we wel of niet oppakken.

Het belangrijkste uitgangspunt is dat we werken als één organisatie. Het belang van het geheel stellen we voorop in ons werk. Zo werken we vanuit de focus op het gezamenlijk maatschappelijk belang. Dit noemen we integraal werken. Als organisatie moedigen we samenwerking aan. Op alle niveaus, over de grenzen van teams en aandachtsgebieden heen en over onze organisatiegrenzen heen.

Vanuit een omgevingsbewuste houding volgen we aandachtig trends en ontwikkelingen in onze omgeving. We werken van buiten naar binnen en we zitten samen in netwerken. Op basis van strategische informatie die we verzamelen maken we doelgerichte keuzes.

Deze keuzes worden gemaakt in het portfolioproces. Portfoliomanagement draait om gerichte inzet van capaciteit en geld om de

strategische doelstellingen van de organisatie zoveel mogelijk te bereiken. Door keuzes te maken en te prioriteren in de verschillende activiteiten (lijnactiviteiten, projecten, programma's). Portfoliomanagement brengt het actuele portfolio in beeld van de vaste routinematige en tijdelijke activiteiten in programma's en projecten in de gemeente Barneveld. Ook geeft het inzicht in onderlinge samenhang. Dit is een doorlopend proces, met herbeoordeling en bijsturing. Dit gebeurt op de volgende manieren.

- De strategische portfoliotafel waar de strategische keuzes worden gemaakt, geprioriteerd en opgenomen in een concernplan dat leidend is voor de team- en programmajaarplannen. Aan de strategische portfoliotafel nemen het CT, de portfoliomanager en een vertegenwoordiging van het strategisch netwerk (een netwerk van strategen uit team Strategie en Regie, beleidsstrategen en strategische teamleiders uit de aandachtsgebieden en programmamanagers) deel.
- De tactische portfoliotafel (programmatafel) die de inzet van de beschikbare capaciteit in de totale tactische portfolio coördineert, de doelrealisatie monitort en draagvlak creëert voor operationele doelen op de veranderopgave. Aan de tactische portfoliotafel nemen de programmamanagers, teamleiders betrokken bij de veranderopgaven, ambtelijke opdrachtgevers en gebiedsregisseurs deel. De gebiedsregisseurs hebben hier geen stemrecht.

Gebiedsregie en de gebiedsregisseurs zijn volgens het sturingsmodel van cruciaal belang om de verbinding te leggen tussen enerzijds de behoeften en initiatieven van de gebieden en anderzijds de activiteiten en prioriteiten van de gemeente. De gebiedsregisseurs hebben daarin een procescoördinerende rol als adviseur, initiator en verbinder. Ze zijn onderdeel van de programmatafels en het portfolioproces en leveren input voor de tactische en operationele besluitvorming in de organisatie. Vanuit gebiedsoogpunt verbinden ze en agenderen ze in de reguliere overlegvormen en portfoliotafels. Dat doen ze door input vanuit de gebieden te verzamelen en deze terug te brengen in de organisatie, van buiten naar binnen. Daarnaast dragen zij besluitvorming uit die van invloed is op een gebied, van binnen naar buiten. Dit maakt een gezamenlijke aanpak voor elk gebied mogelijk en versterkt het omgevingsbewustzijn van de gehele organisatie. Zo zijn gebiedsregisseurs vroegtijdig betrokken bij keuzes en dragen ze bij aan de realisatie van gebiedsdoelen.

Nu is het tijd om tot implementatie van het sturingsconcept te komen. Dit is een randvoorwaarde voor het gebiedsgericht werken binnen de gemeentelijke organisatie. Hoofdstuk 4 bevat hiervoor aanbevelingen.

2.2 Huidige samenwerking met de dorpen en wijken

2.2.1 Dorpsplannen

In de afgelopen periode werkte de gemeente samen met de wijken en dorpen aan nieuwe dorpsplannen. Deze plannen hebben uiteenlopende thema's, waaronder de sociale cohesie en veiligheid in de woon- en leefomgeving. Daarnaast is er gewerkt aan versterking van het interne proces rond de uitvoering van de dorpsplannen.

Het dorpsplan of wijkplan is opgesteld door bewoners of bewonersgroepen, waarbij alle inwoners van het dorp of de wijk hebben kunnen kennisnemen van het plan en hun input hebben kunnen leveren.

De gemeente heeft nadrukkelijk geen inhoudelijke rol in de ontwikkeling van het dorpsplan, maar geeft aan de voorkant wel duidelijkheid over de reikwijdte door kaders mee te geven en te zorgen voor een juist verwachtingsmanagement. Het dorpsplan is geen wensenlijst vanuit het dorp of de wijk aan de gemeente. Het draagt bij aan een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen in het gebied.

Wijkraadpleging

Een wijkraadpleging kan worden gezien als een middel om ideeën en de visie van bewoners voor de wijk of het dorp in beeld te brengen en te vertalen in uitvoerbare activiteiten. Hiermee zijn de dorpsplannen en vorm van wijkraadpleging. Bij de dorpsplannen voor Zwartebroek/Terschuur, Kootwijk en Stroe organiseerden de bewoners een vorm van wijkraadpleging bij bewonersinitiatieven. Dit is als positief ervaren, met een relatief hoge respons vanuit de dorpen.

2.2.2 Gezamenlijke uitwerking in een gebiedsagenda

Het is daarom belangrijk dat het dorpsplan wordt vertaald in een gezamenlijk gedragen gebiedsagenda. Deze agenda is een uitwerking van de concrete acties uit het dorpsplan, uitgesplitst naar haalbaarheid, termijn en verantwoordelijkheid. Daarnaast worden projecten van de gemeente (en eventueel derden) toegevoegd aan de gebiedsagenda. Hierbij is de gebiedsagenda een gedragen plan van de bewoners en gemeente.



Bij het opstellen van de gebiedsagenda wordt wanneer relevant gebruik gemaakt van data. Bijvoorbeeld om een beeld te krijgen van de samenstelling van het gebied, meer inzicht te krijgen in aandachtspunten voor het gebied of ter ondersteuning van zaken die in het Dorpsplan worden aangegeven.

De gebiedsagenda focust op acties voor de komende vier jaar, waarbij de gezamenlijke verantwoordelijkheid kan liggen bij verschillende partijen in het gebied. In dat proces trekt de gemeente onder leiding van de gebiedsregisseurs samen op met de inwoners. De gebiedsregisseurs faciliteren het proces om te komen tot een gebiedsagenda. Ze halen op uit het gebied, brengen de speerpunten voor de agenda's in bij overleg in het gemeentehuis en brengen weer terug. Uiteindelijk leidt dit tot een gedragen gebiedsagenda.

Jaarlijks wordt aan het eind van elk kalenderjaar de voortgang en uitvoering van de gebiedsagenda geëvalueerd tijdens een intern gebiedsoverleg. Deze evaluatie vormt belangrijke input voor de eerstvolgende kadernota. Daarbij sluiten we aan op de Management- en P&C-cyclus. Ten minste één keer per jaar vindt een dorpsoverleg plaats met de gebiedswethouder en de betrokken partijen. De gebiedsregisseur heeft op regelmatige basis en op afroep contact met de opstellers van het dorpsplan. Hierdoor blijft het proces gemonitord.

2.2.3 Stand van zaken

We schetsen kort de stand van zaken van de dorpsplannen en gebiedsagenda's in de verschillende dorpen:

Barneveld

De kern Barneveld kent meerdere actieve wijkplatforms. Per wijkplatform zijn de speerpunten voor de komende jaren opgehaald. Op basis van deze speerpunten, cijfers over de wijken en een nog te houden enquête onder alle inwoners komt een gebiedsagenda tot stand voor Barneveld.

Garderen

Het dorpsplan Garderen is in november 2022 afgerond. Vanuit het dorpsplan zijn, in nauwe samenwerking met de gebiedsregisseur, al processen

opgepakt (gebiedsproces Geus, Deelvisie Wonen, vrachtwagenverbod). De uitwerking naar een gebiedsagenda start aansluitend aan deze processen.

De Glind

Mogelijk actualisering Dorpsplan in 2025. Daarna opstarten gebiedsagenda.

Kootwijk

In Kootwijk is het oude Dorpsplan Kootwijk geactualiseerd. Het proces naar een gezamenlijke agenda (Gebiedsagenda) is op 28 november 2023 gestart met de overhandiging van het dorpsplan aan de gebiedswethouder.

Kootwijkerbroek

Op 22 april 2024 is het vernieuwde dorpsplan voor Kootwijkerbroek officieel overhandigd aan de gebiedswethouder. Hiermee is het proces gestart om te komen tot een gebiedsagenda.

Stroe

In Stroe wordt het nieuwe dorpsplan op dit moment geschreven, met daaruit voortvloeiend de ontwikkeling van een gebiedsagenda. De verwachting is dat het dorpsplan in het eerste halfjaar van 2025 wordt geschreven.

Voorthuizen

In Voorthuizen overlegt Plaatselijk Belang regelmatig met de gebiedswethouder. Er wordt samen met een regiegroep gewerkt aan de uitvoering van de Centrumvisie voor het dorp Voorthuizen. Het dorpsplan stamt uit 2017 en is nog actueel. Naast de Centrumvisie werkt de gemeente ook samen met inwoners aan de Groene Slinger. Hiermee is een deel van het plan in uitvoering. Het dorpsplan bevat nog genoeg aanknopingspunten om een gebiedsagenda op te stellen.

Terschuur en Zwartebroek

Op 7 maart 2024 is het geactualiseerde Dorpsplan Zwartebroek Terschuur 2023 officieel overhandigd aan de gebiedswethouder. Hiermee is het proces gestart om te komen tot een Gebiedsagenda.

Op basis van de ervaringen met het opstellen van dorpsplannen en gebiedsagenda wordt het proces van de samenwerkingsaanpak geëvalueerd. En waar nodig wordt het proces verder geoptimaliseerd.



3

Leren van elkaar

3. Leren van elkaar

Zoals gezegd is samenwerken met dorpen en wijken in de gemeente Barneveld niet nieuw. En ook andere gemeenten werken samen met de dorpen en wijken. Dit betekent dat we kunnen leren van ervaringen uit het verleden en ervaringen van andere gemeenten. Deze ervaringen worden in dit hoofdstuk samengevat.

3.1. Vanuit de gemeente Barneveld

3.1.1 Jaarbijeenkomst met bewonersgroepen

Op 30 november 2023 is de jaarlijkse themabijeenkomst met bewonersgroepen gehouden. Alle bestaande wijkplatforms (WPF) en Plaatselijk Belangen (PB) waren hiervoor uitgenodigd. Er was een grote opkomst. Het hoofdthema was de verdere versterking van de samenwerking met dorpen en wijken. We haalden via de werkvorm *samenwerk café* in meerdere rondes informatie met elkaar op. Na deze te hebben gedeeld en geclusterd voerden we het gesprek over de bestaande samenwerking en hoe deze verder verdiept en verbeterd kan worden. Tot slot stellen we op basis hiervan prioriteiten.



Topprioriteiten jaarbijeenkomst 2023	Mogelijkheden
<ul style="list-style-type: none">De wens tot samenwerking met elkaar. Dit gaat ook over erkenning van en vertrouwen in elkaar en gedeelde wijsheid over de zaken die belangrijk zijn.Duidelijke communicatie naar de dorpen/wijken; korte lijnen.Het gaat over informeren, reageren en realiseren en het maken van afspraken.Helder en eenduidig zijn over kaders en besluitvorming, met duidelijke verwachtingen vooraf.Helder inzicht in en uitleg op het proces ‘Van dorpsplan naar gebiedsagenda’.Behoefte aan een vaste organisatiestructuur, met ruimte voor maatwerk in de samenwerking tussen gebiedsregisseurs en wijken en dorpen.Duidelijkheid over status en het mandaat van een wijkplatform, inclusief een eventuele overlegstructuur.	<p>Voorstel om per dorp samenwerkingsafspraken vast te leggen met de bewonersgroepen (Plaatselijk Belangen en Wijkplatforms).</p> <p>Het vastleggen van de afspraken heeft als doel:</p> <ul style="list-style-type: none">De samenwerking tussen bewonersgroepen (een Plaatselijk Belang en/of Wijkplatform) en de gemeente te versterken. De samenwerking is erop gericht het zelf organiserend vermogen en eigen initiatief in het gebied te versterken.Uitgangspunten en randvoorwaarden voor samenwerking vast te stellen;Heldere afspraken te maken over wederzijdse verwachtingen, inspanning, informatievoorziening en betrokkenheid.
<ul style="list-style-type: none">Versterken en ondersteunen van vrijwilligers en het werven hiervan voor PB/WPF.	
<p>Inzet op het verbeteren van de leefomgeving waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none">Veel groen en bomen; versterken en behouden.Aandacht voor verkeersveiligheid en infrastructuur.Ruimte (en budget) voor speelplekken, en ruimte binnen bestaand beleid.	<ul style="list-style-type: none">Via de gebiedsagenda'sO.a. via op te stellen beleidsplannen, waaronder het bomenbeleidsplan, mobiliteitsvisie en evaluatie van het speelruimteplan

De jaarbijeenkomst met wijkplatforms en plaatselijk belangen op 3 oktober 2024 gaf een vervolg aan het versterken van de samenwerking. Gemeente en partners wisselden met elkaar van gedachten over de mogelijkheid samenwerkingsafspraken vast te leggen tussen de gemeente en de dorpen om over en weer duidelijkheid te scheppen over de rollen, status, mandaat en verwachtingen.

De aanwezigen bij de jaarbijeenkomst van 2024 gaven over het algemeen aan positief te zijn over vastleggen van afspraken. De opzet sluit goed aan bij de behoefte van de plaatselijk belangen en wijkplatforms, zolang een afspraken document niet te formeel wordt. Dit sluit ook aan bij de behoefte dat de rollen en verantwoordelijkheden van de dorpen en de gemeente aan elkaar zijn gekoppeld. Zo wordt duidelijk wat men van elkaar kan verwachten. Let er hierbij op dat het vastleggen van afspraken geen afhankelijkheden schept.

3.1.2 Enquête participatie

In april en mei 2024 hebben inwoners van de gemeente een vragenlijst kunnen invullen over participatie met inwoners. Wat vinden inwoners dat de gemeente goed doet en wat kan beter? Dit onderzoek is uitgevoerd door Research 2Evolve. De resultaten zijn meegenomen in de tussentijdse evaluatie van het participatiebeleid en de ontwikkelagenda participatie.

De resultaten hebben deels ook betrekking op gebiedsgericht werken. Deze resultaten worden daarom betrokken bij de ontwikkeling van de vernieuwde samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken.

Gemiddeld geven deelnemers de manier waarop de gemeente inwoners betreft bij het ontwikkelen van nieuw beleid, plannen en projecten een 5,8. Dit resultaat kan worden verbeterd door:

- tijdig, helder en meer te communiceren
- transparant te zijn
- te luisteren naar de behoeften van inwoners
- inwoners beter te betrekken en inspraak te geven
- diverse communicatiekanalen te gebruiken.

Bijna zeven op de tien (68%) deelnemers zouden het zinvol vinden mee te denken of een mening te geven aan de gemeente als het over de eigen wijk of buurt gaat. Zes op de tien (61%) vinden het zinvol mee te denken als ze het onderwerp belangrijk vinden. Ruim vier op de tien (46%) vinden het zinvol om mee te denken of hun mening te geven als zij vertrouwen hebben dat de gemeente hun inbreng meeneemt in het plan of beleid.

Ruim vier op de tien (44%) deelnemers willen ieder kwartaal meedenken over een voor hen belangrijk onderwerp. Drie op de tien (31%) willen dit graag maandelijks.



Bijna vier op de tien (38%) deelnemers willen met de gemeente meedenken over een belangrijk onderwerp door mee te praten. Een kwart wil meedenken door mee te doen (25%) of mee te beslissen (24%).

Van de deelnemers geeft 23% aan het liefst mee te denken met de gemeente via een wijkplatform of plaatselijke belangorganisatie.

Ruim driekwart (77%) van de deelnemers vindt het belangrijk dat er duidelijkheid is vanuit de gemeente zodat inwoners weten wat ze kunnen verwachten. Bijna zeven op de tien deelnemers vindt het belangrijk dat de gemeente openstaat voor ideeën en meningen van deelnemers (71%) en

dat er duidelijke terugkoppeling is over wat er met de inbreng is gedaan en waarom (68%).

Tot slot benoemen de deelnemers dat er waardering is voor de gebiedsregisseurs.

3.2 Andere gemeenten

De gemeente Barneveld is niet de enige gemeente waar gebiedsgericht wordt gewerkt. We maken bij de ontwikkeling van de samenwerkingsaanpak daarom ook gebruik van de kennis en ervaring van andere gemeenten. Gelet op de samenstelling van de gemeentes, de manier waarop gebiedsgericht werken in deze gemeenten is ingericht en de evaluaties van het gebiedsgericht werken die hier al hebben plaatsgevonden, is hier gekozen voor de

gemeenten West Betuwe (bezocht op 17 september 2024), Altena (interview op 12 juni 2024) en Súdwest Fryslân (interview op 26 juni 2024). De gespreksverslagen zijn opgenomen in bijlage 2.

Er zijn veel raakvlakken en overeenkomsten in de werkwijze en ervaring van de verschillende gemeenten. En er zijn leerpunten vanuit de andere gemeenten die we mee kunnen nemen in onze samenwerkingsaanpak. Deze worden hieronder samengevat per thema.

3.2.1 Interne organisatie

Uit de gesprekken met de andere gemeente volgt dat het van belang is voor gebiedsgericht werken om de interne organisatie, werkwijze en structuur af te stemmen op deze manier van werken. Maar dat dit ook een bijpassende basishouding van de medewerkers vraagt. Dit vraagt aandacht in bijvoorbeeld het inwerktraject, cultuur- en organisatieontwikkeling, beleid dat wordt opgesteld, teamplannen en de Management- en P&C-cyclus.

3.2.2 Bewonersgroepen

De bewonersgroepen passen bij het karakter en de dynamiek van de kernen. Ze kunnen daarom per kern verschillen in opzet, samenstelling en taken. De algemene tendens lijkt hierbij dat de groepen geen rechtspersoon hoeven te zijn, maar dat wel samenwerkingsafspraken worden gemaakt. Bijvoorbeeld over de structuur en representativiteit. Hierbij valt op dat de bewonersgroepen vaak geen exclusieve gesprekspartner voor de gemeente zijn en hiermee ook geen hiërarchische positie of formeel mandaat hebben.

3.2.3 Financieel

Veel gemeenten kennen afzonderlijke budgetten voor enerzijds organisatiekosten en anderzijds budget voor activiteiten, initiatieven en projecten, bijvoorbeeld vanuit de gebiedsagenda. Hierbij worden afspraken vastgelegd over de beschikbaarheid van het budget en door wie tot welke hoogte budget kan worden toegekend.

3.2.4 Communicatie

Alle gemeenten geven aan dat de communicatie belangrijk is. Het gaat dan om zowel de informatiepositie van de gemeente per kern (integraal overzicht van initiatieven, opgaven, projecten en ontwikkelingen per kern) als de informatiepositie per kern (integraal afgestemde communicatie per kern). Een aantal gemeenten kent hiervoor een communicatieplan of een digitaal platform.

3.3 Advies Platform31

Bij de nieuwe samenwerkingsaanpak heeft Platform31 meegedacht en meegelezen. Platform31 is een bureau dat beleid, praktijk en wetenschap met elkaar verbindt. Eén van de thema's waar ze dat op doen is 'Samenwerken en participatie'. Platform 31 heeft hierbij veel ervaring met het samenwerken van de (lokale) overheid met inwoners, organisaties en bedrijven. Platform31 is hiermee een goede aanvulling op de drie hiervoor genoemde gemeente, doordat ze een breder beeld hebben van de praktijk en trends in Nederland. Vanuit haar kennis en ervaring heeft Platform31 aanbevelingen gedaan voor gebiedsgericht werken in de gemeente Barneveld. Deze bevindingen zijn verwerkt in een adviesrapport (zie Bijlage 3). Hier zijn alleen de aanbevelingen opgenomen.

Aanbeveling	Nodig om te bereiken
Inkadering van de Dorpsplannen	Verbinding leggen tussen visie en strategie van de gemeente en de te maken dorpsplannen
Inrichten van een ondersteuningsstructuur voor de indienende organisaties	Ondersteuningsstructuur (proces en middelen) voor de indienende organisaties
Koppeling leggen van bewonersinitiatieven naar de portfoliotafel	Aangepaste procesbeschrijving van het portfolioproces, waaronder: een ambtelijk opdrachtgever voor de initiatieven vanuit de dorpsplannen, gebiedsagenda's en spoor-3 initiatieven; maatschappelijke impact meewegen.
Het interne proces aanpassen van de rol van gebiedsregie in het gebiedsgericht werken	duidelijk mandaat voor de gebiedsregisseur; aanpassing interne processen: verdieping in gebiedsgericht werken in processen, inrichting en cultuurverandering.

3.4 Concluderend

Er is veel informatie beschikbaar vanuit ervaringen van de gemeente Barneveld, van andere gemeenten en Platform31. Deze ervaring wordt benut voor een vernieuwde samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken. De belangrijkste punten die worden meegenomen zijn:

- Vanuit de ervaringen van andere gemeenten en het advies van Platform31 kunnen meerdere lessen worden getrokken voor de relatie tussen gebiedsgericht werken en de interne organisatie.
 - Duidelijkheid over de rol van de gebiedsregisseurs. Waar zijn ze wel en niet van?Dit sluit ook aan bij de wens vanuit de plaatselijk belangen en wijkplatforms om meer duidelijkheid te krijgen over rollen, status, mandaat en verwachtingen.
- Het gebiedsgericht werken binnen de interne organisatie en processen, inclusief bijbehorende cultuur en houding.
- Het vastleggen van samenwerkingsafspraken tussen de gemeente, wijkplatforms en plaatselijk

belangen. Waarbij ook aandacht is voor de representativiteit en mandaat.

- Zorg voor een juist verwachtingsmanagement. Bijvoorbeeld in de samenwerkingsafspraken, maar ook bij de processen van het dorpsplan en de gebiedsagenda's. De juiste inkadering (o.a. reikwijdte) en ondersteuningsstructuur kunnen hierbij helpen.
- Kijk naar afzonderlijke budgetten voor enerzijds organisatiekosten en anderzijds budget voor activiteiten, initiatieven en projecten (bijvoorbeeld vanuit de gebiedsagenda). Hierbij worden afspraken vastgelegd over de beschikbaarheid van het budget en door wie tot welke hoogte budget kan worden toegekend.
- Gebiedsregie heeft duidelijke raakvlakken met participatie en communicatie. Deze thema's zijn essentieel om goed gebiedsgericht te kunnen werken en het onderlinge vertrouwen. Het is belangrijk om de samenhang met deze thema's te bewaken. Bijvoorbeeld via de ontwikkelagenda participatie en het meer gebiedsgericht communiceren.



4

Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken

4. Samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken

In de voorgaande hoofdstukken is stilgestaan bij de stand van zaken van het gebiedsgericht werken in de gemeente Barneveld, lessen die geleerd kunnen worden vanuit het verleden en de ervaringen van andere gemeenten en Platform31. Deze opgehaalde kennis en ervaring wordt vanaf hoofdstuk vier samengebracht in een voorstel voor de samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken.

4.1 Opbouw samenwerkingsaanpak

De samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken kent een groot aantal partijen die actief zijn. Allereerst zijn dit de dorpen en wijken zelf, met name georganiseerd in bijvoorbeeld plaatselijk belangen en wijkplatforms. Daarnaast zijn er ook professionele partners actief in sommige wijken. Denk daarbij aan de Woningstichting, Welzijn Barneveld en Stichting Connect. En tot slot speelt ook de gemeentelijke organisatie een belangrijke rol in het gebiedsgericht werken.

De samenwerkingsaanpak wordt daarom langs drie sporen opgebouwd:



Dorpen en wijken

- Organisatiestructuur en afspraken over de rollen, status mandaat en verwachtingen
- Dorpsplannen en Gebiedsagenda's

Hoofdstuk 5



Partners in de wijk

- Pilot buurtgerichte aanpak
- Mee te nemen in beleidskader sociaal domein

Hoofdstuk 6



Gemeentelijke organisatie

- Inbedden van gebiedsgericht werken in de gemeentelijke organisatie. Onder meer via:
 - Sturingsmodel en portfolio-management
 - Teamplannen
 - Proces Dorpsplannen en Gebiedsagenda's

Hoofdstuk 7



4.1 Doelstellingen gebiedsgericht werken

Aanvullend op de definitie en visie van het gebiedsgericht werken (zie paragraaf 1.2) worden in de volgende tabel concrete, meetbare doelstellingen voor gebiedsgericht werken opgesteld.

Doel	Middel	Hoe te meten
Er is meer duidelijkheid over de rollen, status, mandaat en verwachtingen van en tussen de bewonersgroepen en gemeente	Met alle dorpen zijn samenwerkingsafspraken vastgelegd tussen de gemeente en de bewonersgroepen.	Eind 2026 zijn met alle dorpen samenwerkingsafspraken vastgelegd tussen de gemeente en de bewonersgroepen.
Er is meer structuur in het samenbrengen van de visie, vragen en initiatieven vanuit de gebieden en de plannen en projecten van de gemeente.	Alle dorpen hebben een gebiedsagenda die jaarlijks wordt geëvalueerd.	Eind 2026 hebben alle dorpen een gebiedsagenda.
	Gebiedsgericht werken heeft een herkenbare plek in de organisatie en vormt onderdeel van het beleid.	<ul style="list-style-type: none">- Gebiedsgericht werken maakt deel uit van het inwerkprogramma van nieuwe medewerkers.- Gebiedsgericht werken is zichtbaar in alle teamplannen en in alle beleidsdocumenten die naar college en raad worden gestuurd.- De rol en positie van de gebiedsregisseurs, gebiedsagenda's en inwonersinitiatieven in de Management- en P&C-cyclus en het portfolioproces is duidelijk.
Er zijn bij de gemeente voldoende capaciteit en middelen om niet-complexe vragen en initiatieven vanuit de gebieden op te pakken	In de Management- en P&C-cyclus en het portfolioproces is ruimte voor niet-complexe vragen en initiatieven vanuit de samenleving.	De rol en positie van de gebiedsregisseurs, gebiedsagenda's en inwonersinitiatieven in de Management- en P&C-cyclus en het portfolioproces is duidelijk.



5

Samenwerkingsaanpak
Dorpen en wijken

5. Samenwerkings- aanpak Dorpen en wijken

5.1 Vastleggen van samenwerkingsafspraken

De plaatselijk belangen en wijkplatforms hebben waardering voor de rol van de gebiedsregisseurs. Tegelijkertijd geven ze aan behoefte te hebben aan meer duidelijkheid over de afzonderlijke en gezamenlijke rollen, status, mandaat en verwachtingen.

De gemeente sprak met de gezamenlijke en afzonderlijke plaatselijk belangen en wijkplatforms over het vastleggen van samenwerkingsafspraken, waarbij ruimte blijft voor maatwerk. Bijlage 4 bevat een algemene opzet voor deze samenwerkingsafspraken. Het doel is per dorp te komen tot afzonderlijke samenwerkingsafspraken.



Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Per dorp <i>samenwerkingsafspraken</i> opstellen en ondertekenen. Vanuit de gemeente worden deze afspraken, na een collegebesluit, ondertekend door de gebiedswethouder.	De samenwerkingsafspraken worden per dorp door de betreffende gebiedsregisseur opgesteld. De opzet in bijlage 4 vormt hierbij het uitgangspunt.	In 2026 zijn samenwerkingsafspraken met alle dorpen vastgelegd.
Ondersteuningsstructuur van de gemeente voor de bewonersgroepen. Bij het opstellen van de dorpsplannen, bij het werven van vrijwilligers en het leren van elkaar/elkaar ontmoeten.	In het proces voor de dorpsplannen en gebiedsagenda's (bijlage 5) is de ondersteuningsstructuur opgenomen voor de dorpsplannen en gebiedsagenda. De verdere ondersteuning wordt geboden door de gebiedsregisseurs.	Doorlopend

5.2 Dorpsplannen en gebiedsagenda's

In paragraaf 2.2 is kort het proces van de dorpsplannen en gebiedsagenda's omschreven. Er is bij de dorpen en wijken en bij de gemeente behoefte aan een nadere uitwerking van dit proces. Bijvoorbeeld rond de reikwijdte (kaders en verwachtingen) en de rollen en verantwoordelijkheden, en hoe hierin wordt aangesloten op de werkwijze van de gemeente, zoals opgenomen in het sturingsmodel. Bijlage 5 bevat een uitgewerkt proces voor dorpsplannen en gebiedsagenda's.

Gebiedsgericht werken is een van de middelen om integraal en opgavegericht te werken. De gebiedsagenda is hierbinnen een instrument om een integraal overzicht te krijgen van de projecten, initiatieven en acties in de gebieden. De gebiedsagenda focust op de acties voor de

komende vier jaar, waarbij de (gezamenlijke) verantwoordelijkheid kan liggen bij verschillende partijen in het gebied. De inhoud van de gebiedsagenda is hiermee ook afkomstig van deze verschillende partijen die actief zijn in het gebied, zoals de gemeente en inwonersinitiatieven. De gebiedsagenda is nadrukkelijk geen sturend instrument, maar biedt een integraal overzicht. Dit past ook bij de procescoördinerende rol van de gebiedsregisseurs. Vanuit gebiedsoogpunt verbinden ze en agenderen ze in reguliere overlegvormen en portfoliotafels.

Dit vraagt om enerzijds duidelijke afspraken en processen. En anderzijds om een passende houding, gedrag en betrokkenheid van de gebieden en gemeentelijke organisatie bij het gebiedsgericht werken en de gebiedsagenda. Dit wordt in de hoofdstukken 5 en 7 nader uitgewerkt.

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Duidelijkheid over de reikwijdte (kaders en verwachtingen) van de dorpsplannen voor de opstellers hiervan.	In het proces voor de dorpsplannen en gebiedsagenda's (bijlage 5) is de reikwijdte opgenomen voor de dorpsplannen en gebiedsagenda.	Doorlopend
Het inrichten van een ondersteuningsstructuur (proces en middelen) voor de opstellers van de dorpsplannen.	In het proces voor de dorpsplannen en gebiedsagenda's (bijlage 5) is de ondersteuningsstructuur opgenomen voor de dorpsplannen en gebiedsagenda. Daarnaast wordt het budget voor gebiedsgericht werken meer geoormerkt voor organisatiekosten enerzijds en ontwikkelkosten anderzijds.	Doorlopend 2025
Afstemming van het proces van de dorpsplannen en gebiedsagenda op de interne gemeentelijke organisatie, structuren en overlegmomenten.	- In het proces (bijlage 5) wordt de samenhang waar mogelijk meegenomen. - Bij het verder implementeren van het portfolioproses wordt het gebiedsgericht werken meegenomen (zie hoofdstuk 7) - Samenlevingsperspectief binnen organisatie vergroten (zie hoofdstuk 7)	2025

5.3 Initiatieven vanuit de gebieden
Buiten het proces van de dorpsplannen en gebiedsagenda's kunnen initiatieven vanuit de dorpen en wijken binnenkomen bij de gemeente. Ook deze initiatieven kunnen rekenen op een onderbouwde reactie van de gemeente.

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Afspraken over de monitoring en evaluatie van de gebiedsagenda's binnen de gemeentelijke structuren en overlegmomenten.	Er wordt een jaarlijks gebiedsoverleg georganiseerd (zie hoofdstuk 7). In het proces (bijlage 5) wordt de monitoring en evaluatie omschreven in stap 7.	Doorlopend, vanaf 2025
Verdere uitwerking van spoor 3 van het participatiebeleid (inwonerinitiatieven). Dit is onderdeel van de ontwikkelagenda participatie, behandeld in de gemeenteraad van 23 oktober 2024.	Wordt door de projectleider bewonersparticipatie meegenomen in de ontwikkelagenda. De gebiedsregisseurs zijn hierop aangehaakt. Uitgangspunt is dat de gebiedsregisseurs op dit moment onvoldoende capaciteit en middelen hebben hiervoor.	2025



6

Samenwerkingsaanpak
Integrale buurtgerichte aanpak

6. Samenwerkingsaanpak Integrale buurtgerichte aanpak

Gebiedsgericht werken is een continue inzet op gebiedsniveau, bedoeld om beter aan te sluiten op de kenmerken van een gebied en behoeften en initiatieven van de bewoners en gebruikers in dat gebied.

Waar gebiedsgericht werken een tijdelijk, projectmatig of programmatisch karakter heeft, wordt meestal gesproken van een wijkaanpak of buurtgerichte aanpak. In een buurtgerichte aanpak worden meerdere opgaven in het gebied met elkaar verbonden, waarbij wordt samengewerkt tussen alle partijen die belanghebbend zijn: de gemeente, maatschappelijke organisaties en bewoners.

Een buurtgerichte aanpak is nodig wanneer de opgaven in een gebied zo ernstig of omvangrijk zijn, dat een extra gebiedsimpuls nodig is vanuit verschillende beleidsdomeinen, naast alle reguliere activiteiten en interventies van partijen. Voor een buurtgerichte aanpak maken alle betrokken partijen voor een bepaalde periode afspraken, ook van financiële aard, om gerichte beleidsmaatregelen, projecten en interventies uit te voeren in het gebied.

In 2020 ontstond bij de gemeente Barneveld het idee om een pilot buurtgerichte aanpak te

starten. Op basis van een buurtscan, analyse van databronnen en gesprekken met betrokkenen is hier gekozen voor de wijk Rootselaar-West. Daarnaast is in de wijk Oldenbarneveld gewerkt aan de sociale cohesie via de Dorpendeal. In beide wijken zijn grotendeels dezelfde partijen actief. Zo wordt in een tweetal wijken van de gemeente Barneveld gepioneerd met een buurtgerichte aanpak. Tot eind 2025 wordt ervaring opgedaan met de werkwijze in deze pilot buurtgerichte aanpak en bijbehorende middelen.

Bij de uitwerking van het nieuwe beleidskader sociaal domein in 2025 bekijkt de gemeente of de buurtgerichte aanpak meegenomen wordt in het nieuwe beleid. Als dit het geval is, is het belangrijk vast te leggen wanneer een buurtgerichte aanpak wordt gestart.

Naast de sociale aspecten waar in een buurtgerichte aanpak aandacht voor is, is ook de samenhang met de kwaliteit van de ruimte/ leefomgeving en veiligheid van belang.

Iedere buurtgerichte aanpak start vanuit een gevoel van urgentie over de opstapeling van opgaven in een buurt of wijk en de overtuiging dat ingrijpen nodig is.

Voor een succesvolle buurtgerichte aanpak is het belangrijk dat de urgentie breed wordt gevoeld. Niet alleen door beleid maar ook door bewoners, wijkprofessionals en andere partijen. Ervaringen vanuit de dorpsplannen of gebiedsagenda's en van de gebiedsregisseur kunnen hiervoor belangrijke input vormen.

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Gebiedsregisseurs van de betreffende gebieden (wijken) blijven aangehaakt bij de pilot buurtgerichte aanpak, de evaluatie hiervan en het opstellen van het nieuwe beleidskader sociaal domein.	Ambtelijk opdrachtnemer integraal beleidskader sociaal domein	2025



7

Samenwerkingsaanpak Interne gemeentelijk organisatie

7. Samenwerkingsaanpak Interne gemeentelijk organisatie

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de rollen binnen en werkwijze van de gemeente. Het proces van gebiedsgericht werken is niet vrijblijvend. De transitie naar gebiedsgericht werken en de integraliteit die daar direct aan verbonden is, vraagt ook een cultuuromslag van de bestaande gemeentelijke organisatie. Essentieel is houding, gedrag en betrokkenheid van de gehele gemeentelijke organisatie bij het gebiedsgericht werken. Dit vraagt tijd en aandacht en is randvoorwaardelijk voor het gebiedsgericht werken.

7.1 Rol gebiedsregisseurs en gebiedswethouders

Gebiedsregisseur
De gebiedsregisseurs leggen de verbinding tussen de behoeften en initiatieven vanuit de verschillende gebieden (algemeen belang, geen individuele belangen) en de activiteiten en prioriteiten van de gemeente. De gebiedsregisseurs hebben daarin primair een procescoördinerende rol als adviseur, initiator en verbinder.

De gebiedsregisseurs verzamelen input vanuit de gebieden en brengen deze terug in de organisatie (van buiten naar binnen). Daarnaast dragen zij besluitvorming uit die van invloed is op een gebied uit (van binnen naar buiten), waarbij de inhoudelijk betrokken collega's primair verantwoordelijk zijn voor deze communicatie. Hierbij proberen de gebiedsregisseurs de verschillende opgaven zoveel mogelijk met elkaar te verbinden, waardoor het integraal werken wordt bevorderd.

Dit maakt een gezamenlijke aanpak voor elk gebied mogelijk en versterkt het omgevingsbewustzijn van de gehele organisatie. Zo zijn gebiedsregisseurs

vroegtijdig betrokken bij keuzes en dragen ze bij aan de realisatie van gebiedsdoelen. Daarbij bewaken ze ook de integraliteit van de projecten, activiteiten en andere zaken die spelen in de gebieden.

Een volledig functieprofiel van de gebiedsregisseur is opgenomen in bijlage 1.

Gebiedswethouder
Er is een duidelijk onderscheid tussen de wethouder als portefeuillehouder en de wethouder als gebiedswethouder. De gebiedswethouder zorgt voor de verbinding tussen het gebied en het college. En de gebiedswethouder bewaakt vanuit het college het proces van de dorpsplannen en gebiedsagenda's. De portefeuillehouder blijft verantwoordelijk voor de inhoud. Hierbij versterkt de gebiedswethouder de verbinding tussen deze inhoud en de kennis en ervaring van de inwoners.

De gebiedswethouder en gebiedsregisseur vormen hierbij een tandem. De gebiedsregisseur haalt de input en signalen vanuit de gebieden op en deelt deze met de gebiedswethouder. Maar de gebiedswethouder doet ook zelf kennis en ervaring op door overleggen bij te wonen. De frequentie en momenten waarop de gebiedswethouder aansluit in de gebieden kan hierbij per gebied verschillen, waarbij wordt aangesloten bij de kenmerken van het gebied.

De gebiedswethouder ondertekent, na een collegebesluit, de samenwerkingsafspraken die per dorp worden gemaakt en vastgelegd.

Tot slot kan de gebiedswethouder een bemiddelende rol spelen bij communicatiemomenten tussen de gemeente en georganiseerde bewonersgroepen. Bijvoorbeeld bij het opstellen van gebiedsagenda.

7.2 Wat is hiervoor nodig: randvoorwaarden voor invulling van de rollen
Om de rollen, zoals hierboven omschreven, goed in te kunnen vullen worden aanbevelingen gedaan voor de interne gemeentelijke organisatie. Deze aanbevelingen worden onderverdeeld in de volgende categorieën: organisatiecultuur, samenlevingsperspectief, processen, mandaat & doorzettingsmacht en budget.

7.2.1 De organisatiecultuur sluit meer aan bij het gebiedsgericht werken

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Het gebiedsgericht werken is onderdeel van het inwerkproces van nieuwe medewerkers.	Met HRM in gesprek over het inwerkprogramma.	2025
De bekendheid, zichtbaarheid en benaderbaarheid van gebiedsregisseurs wordt verder vergroot. Bijvoorbeeld met een wekelijks spreekuur.	De gebiedsregisseurs plannen een wekelijks spreekuur.	2025
Het CT en de teamleiders werken gebiedsgericht en motiveren en stimuleren de organisatie in het meer gebiedsgericht werken. De transitie naar gebiedsgericht werken en de integraliteit die daar direct aan verbonden is, vraagt ook een cultuuromslag van de bestaande gemeentelijke organisatie.	Zie hiervoor het vergroten van het samenlevingsperspectief hieronder.	

7.3.2 Het samenlevingsperspectief binnen de organisatie wordt vergroot

Het doel is om de samenleving meer aan de voorkant te betrekken bij projecten programma's, (uitvoerings) plannen en beleid.

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
In het concernplan en de relevante teamplannen is aandacht voor het gebiedsgericht werken en wordt ruimte gehouden in capaciteit en financiële middelen voor vragen en initiatieven vanuit de samenleving.	Het CT en de teamleiders, in afstemming met de gebiedsregisseurs.	Vanaf de teamplannen voor 2026, voor zover nog niet opgenomen in de plannen van 2025.
De meer uitvoeringsgerichte zaken en vragen vanuit de samenleving wordt opgepakt door de vakinhoudelijke collega's. De gebiedsregisseurs vormen hiervoor geen doorgeefluik, maar worden wanneer relevant wel op de hoogte gehouden.	Teamleiders en thuishands	2025
In collegevoorstellen, (bestuurs)opdrachten, programma- en projectplannen, etc. is aandacht voor gebiedsgericht werken en bij het opstellen hiervan wordt advies gevraagd aan gebiedsregie.	De inhoudelijk betrokken collega's zijn hiervoor verantwoordelijk. Via het CT en Teamplan wordt dit uitgedragen.	Doorlopend.
In het portfolioproces wordt de maatschappelijke waarde (het samenlevingsperspectief) meegewogen.	Zie hiervoor hieronder voor het proces van het portfolioproces.	

7.2.3 Gebiedsgericht werken sluit aan op de gemeentelijke processen en overlegstructuren, en andersom. Inclusief duidelijkheid over het mandaat/doorzettingsmacht van de gebiedsregisseur

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
In het portfolioproces wordt de maatschappelijke waarde (het samenlevingsperspectief) meegewogen.	Dit wordt opgepakt bij het verder implementeren van het portfolioproces, samen met de teamleider van het team Strategie en Regie en de Portfoliomanager.	2025
Inrichten van een proces waarmee initiatieven die van buiten de gemeentelijke organisatie worden ingebracht (o.a. dorpsplannen, gebiedsagenda en inwonersinitiatieven), hun plek krijgen aan de portfoliotafel en meegenomen worden in het afwegingsproces tussen capaciteit en prioriteit, inclusief een ambtelijke opdrachtgever voor deze initiatieven.	Via het portfolioproces worden afgesproken activiteiten voor dorpen en wijken via een aparte gebiedsparagraaf ondergebracht in de jaarplannen van de teams en in de programma's. Dit wordt opgepakt bij het verder implementeren van het portfolioproces, samen met de teamleider van het team Strategie en Regie en de Portfoliomanager.	2025
Projecten en initiatieven die inzet vragen van één team en beperkte capaciteit en financiële middelen nodig hebben hoeven niet besproken te worden in het portfolioproces. Het mandaat van de gebiedsregisseur wordt voor initiatieven en activiteiten vanuit de gebieden die niet via het portfolio-overleg hoeven te lopen duidelijk omschreven en de interne processen waar dit mandaat aan raakt worden aangepast: - Als de gebiedsregisseur input ophaalt uit wijk of dorp, is het belangrijk dat het proces duidelijk is, waar dit in de organisatie belegd moet worden, en dat de gebiedsregisseur ook het mandaat heeft om dit te doen, bijvoorbeeld via de teamleiders. - In het werk in de wijken en dorpen heeft een gebiedsregisseur een bepaalde, vastgestelde regelruimte nodig om flexibel te kunnen reageren op vragen en wensen van bewoners. Waar kan hij zelf over beslissen (eventueel ondersteund met wat "handgeld"), waarvoor is overleg nodig met de teamleider, en wanneer moet er een ander proces gevolgd worden. - Degene met het mandaat is ook verantwoordelijk voor de communicatie van 'binnen naar buiten'. Vaak is dit dus niet de gebiedsregisseur.	Dit wordt: geborgd via het Concernplan en de teamplannen. opgepakt bij het verder implementeren van het portfolioproces, samen met de teamleider van het team Strategie en Regie en de Portfoliomanager. Opgepakt in de te plannen jaarlijkse gebiedsoverleggen (zie hieronder). uitgewerkt in het oormerken van budgetten voor gebiedsgericht werken (zie hieronder).	In 2025

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Vastleggen van een jaarlijks gebiedsoverleg tussen gebiedsregie, fysiek domein en sociaal domein is noodzakelijk om gezamenlijk en integraal naar een gebied (wijk, dorp) te kunnen kijken vanuit de vraag "wat heeft dit gebied nodig?".	De inhoud van de gebiedsagenda's worden voor vaststelling afgestemd in een gebiedsoverleg. Dit overleg vindt plaats per gebied waarvoor een gebiedsagenda wordt opgesteld. Na vaststelling van de gebiedsagenda, krijgt deze een plek in het portfolioproces. Daarnaast plannen de gebiedsregisseurs 1 keer per jaar een gebiedsoverleg per gebied uit de Omgevingsvisie Barneveld 2040 (zie paragraaf 2.1.2). Hierbij sluiten de teamleiders en inhoudelijk betrokken collega's aan. Het gebiedsoverleg is bewust geen vast onderdeel van het portfolioproces. Dit geeft het overleg ruimte en flexibiliteit om zich te richten op alles wat er in een gebied speelt. Dit helpt om met een brede en integrale blik naar het gebied te kijken en de acties uit het overleg neer te leggen op de juiste plaats of aan te haken bij het juiste proces binnen de gemeentelijke organisatie. Aan het gebiedsoverleg (intern) wordt een overleg gekoppeld tussen de opstellers van het dorpsplan, de gebiedswethouder en gebiedsregisseur. Dit overleg vindt plaats na het gebiedsoverleg.	2025

7.2.4 Het budget voor gebiedsgericht werken wordt duidelijker geoormerkt voor enerzijds organisatiebudget en anderzijds ontwikkelbudget

Wat is hiervoor nodig	Vervolgstappen / verantwoordelijkheid	Planning
Het instellen van afzonderlijke budgetten voor enerzijds organisatiebudget (vergaderkosten, website, etc.) en anderzijds ontwikkelbudget voor activiteiten, initiatieven en projecten (bijvoorbeeld vanuit de gebiedsagenda). Inclusief afspraken over de beschikbaarheid van het budget en door wie tot welke hoogte budget kan worden toegekend (gebiedsregisseur, teamleider, college).	Er wordt gewerkt volgens onderstaande uitgangspunten en verdeling van het budget	Doorlopend

Budget Gebieds-gericht werken	Totaal	€ 130.000,00		
Organisatiekosten				
Organisatiekosten Algemeen	Vergaderingen, websites, etc.	€ 18.000,00		
Organisatiekosten opstellen Dorpsplan en Gebiedsagenda	Ondersteuning bij opstellen ervan, inclusief kosten voor enquêtes, dorpsavonden, etc.	€ 24.000,00		
Ontwikkelkosten				
Ontwikkelkosten	Totaal	€ 88.000,00		
	* Algemeen	€ 25.000,00		
		Vast bedrag	Bedrag op basis van aantal inwoners	Totaal
	* Barneveld	€ 6.000,00	€ 8.704,76	€ 14.704,76
	* Voorthuizen	€ 6.000,00	€ 2.918,80	€ 8.918,80
	* Kootwijk	€ 6.000,00	€ 70,87	€ 6.070,87
	* Kootwijkerbroek	€ 6.000,00	€ 1.435,38	€ 7.435,38
	* Stroe	€ 6.000,00	€ 409,59	€ 6.409,59
	* Garderen	€ 6.000,00	€ 535,71	€ 6.535,71
	* Zwartebroek-Terschuur	€ 6.000,00	€ 747,12	€ 6.747,12
	* De Glind	€ 6.000,00	€ 177,77	€ 6.177,77

- Daarbij geldt voor de ontwikkelkosten:
- Uitgangspunt is dat kosten die horen bij een inhoudelijke vraag of melding worden gedragen door het verantwoordelijke team. De ontwikkelkosten vanuit gebiedsregie zijn alleen bedoeld om zaken aan te jagen, te stimuleren of als eventuele cofinanciering.
 - Tot een bedrag van € 1.000 kunnen gebiedsregisseurs zelf beslissen over het gebruiken van budget voor ontwikkelkosten, daarboven moet het met de andere gebiedsregisseurs worden besproken in het teamoverleg.



8

Samenwerkingsaanpak Evaluatie

8. Samenwerkingsaanpak Evaluatie

In de vernieuwde samenwerkingsaanpak met dorpen en wijken zijn meerdere doelen en (tussen)resultaten opgenomen. Het is belangrijk dat deze worden opgevolgd en gemonitord om het gebiedsgericht werken binnen de gemeente Barneveld verder te implementeren en laten werken.

Dit gebeurt:

- in het regulier portefeuillehoudersoverleg tussen de wethouder Gebiedsgericht werken en de gebiedsregisseurs;
- door middel van de gebiedsagenda's en samenwerkingsafspraken die door het college worden vastgesteld en ter informatie met de gemeenteraad worden gedeeld;
- binnen het programma samenwerken in netwerken.

Twee jaar na het vaststellen van de vernieuwde samenwerkingsaanpak wordt een korte evaluatie van deze aanpak opgesteld, met eventuele aanbevelingen voor een vervolg. Bij deze evaluatie wordt gekeken naar de doelen en (tussen)resultaten die in de samenwerkingsaanpak zijn opgenomen.



Bijlagen

Bijlage 1:

Functieomschrijving gebiedsregisseur

De gebiedsregisseurs leggen de verbinding tussen de behoeften en initiatieven vanuit de verschillende gebieden (algemeen belang, geen individuele belangen) en de activiteiten en prioriteiten van de gemeente. De gebiedsregisseurs hebben daarin primair een procescoördinerende rol als adviseur, initiator en verbinder.

De gebiedsregisseurs verzamelen input vanuit de gebieden en brengen deze terug in de organisatie (van buiten naar binnen). Daarnaast dragen zij besluitvorming uit die van invloed is op een gebied uit (van binnen naar buiten), waarbij de inhoudelijk betrokken collega's primair verantwoordelijk zijn voor deze communicatie. Hierbij proberen de gebiedsregisseurs de verschillende opgaven zoveel mogelijk met elkaar te verbinden, waardoor het integraal werken wordt bevorderd.

Dit maakt een gezamenlijke aanpak voor elk gebied mogelijk en versterkt het omgevingsbewustzijn van de gehele organisatie. Zo zijn gebiedsregisseurs vroegtijdig betrokken bij keuzes en dragen ze bij aan de realisatie van gebiedsdoelen. Daarbij bewaken ze ook de integraliteit van de projecten, activiteiten en andere zaken die spelen in de gebieden.

Meer concreet betekent dit:

- De gebiedsregisseur werkt van buiten naar binnen
 - De gebiedsregisseur haalt de behoeften en initiatieven vanuit de verschillende gebieden op, zorgt voor een juist verwachtingsmanagement en zorgt dat de gemeente komt met een onderbouwde reactie op de opgehaalde input.
 - De behoeften en initiatieven worden waar mogelijk opgehaald en behandeld via het proces van het dorpsplan en de gebiedsagenda.
 - De gebiedsregisseur legt hierbij, via het portfolioproces, de verbinding tussen de behoeften en/of initiatieven vanuit de verschillende gebieden en de activiteiten en prioriteiten van de gemeente.

- Gebiedsregisseurs zijn op de hoogte van de maatschappelijke en inwonersinitiatieven (Spoor 3 participatiebeleid). Binnen de ontwikkelagenda van het participatiebeleid, behandeld in de gemeenteraad van 23 oktober 2024, wordt het proces van de inwonersinitiatieven verder uitgewerkt, inclusief de eventuele rol van de gebiedsregisseurs.
- De gebiedsregisseur versterkt de informatiepositie van de gemeente per kern
 - De gebiedsregisseur bewaakt de integraliteit van activiteiten en projecten in het gebied en koppelt hierbij de lokale expertise van de bewoners aan de professionele kennis van de gemeente, door:
 - Van buiten naar binnen te werken
 - Gebiedsregisseurs halen input en signalen vanuit de gebieden (dorpen en wijken) op en nemen deze input en signalen mee binnen de gemeente. Dit gebeurt zo veel mogelijk via de Dorpsplannen.
 - De informatiepositie per gebied te versterken door integraal afgestemde communicatie per kern over activiteiten en geplande werkzaamheden.
 - Gebiedsregisseurs zijn, via hun inhoudelijk betrokken collega's en het portfolioproces, op de hoogte van programma's, projecten, op te stellen beleid, activiteiten, etc. vanuit de gemeente die landen in de gebieden (spoor 2 participatiebeleid). De inhoudelijk betrokken collega's zijn primair verantwoordelijk voor de communicatie en participatie hierover met inwoners. De gebiedsregisseur hebben een adviserende en procescoördinerende rol.
 - Gebiedsregisseurs zijn, via hun inhoudelijk betrokken collega's en de intake- en omgevingstafels, op de hoogte van (grotere) initiatieven van derden die impact op de leefomgeving hebben (spoor 1 participatiebeleid) en delen dit met hun gebieden.

De gebiedsregisseur heeft hierbij primair een procescoördinerende rol, ze dragen aan en brengen terug. De inhoudelijk betrokken collega's blijven verantwoordelijk voor de inhoud en uitvoering. De gebiedsregisseur kan hierbij wel gevraagd en ongevraagd adviseren.



Bijlage 2:

Gespreksverslagen andere gemeenten

Gemeente West Betuwe
De gemeente West Betuwe is op 1 januari 2019 ontstaan uit een fusie van de gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal. De gemeente telt 26 kernen en 52.947 inwoners (1 januari 2024).

De gemeente West Betuwe heeft met haar Kerngericht werken vergelijkbare doelen als de gemeente Barneveld. West Betuwe wil de specifieke dynamiek en kracht van de samenleving benutten. Ze verbinden mensen en stimuleren participatie, versterken samenwerking met partners en doorbreken sectoren en beleidskokers. Met kerngericht werken zorgen ze voor een positief effect op de leefbaarheid en de sociale cohesie van de kernen. De gemeente West Betuwe werkt hierbij met zes gebiedsmakelaars (gebiedsregisseurs) en met kernagenda's (gebiedsagenda's).

Beleid
Het kerngericht werken vindt zijn oorsprong in het herindelingsadvies. Hierbij zijn vier doelen opgenomen:

1. Een gemeente die dichtbij haar inwoners staat (dienstverlening op maat);
2. De leefbaarheid vergroten;
3. De samenleving uitdagen in het bedenken en uitvoeren van gemeentelijke taken;
4. Het integraal werken en beleid op maat verstrekken.

Dit is vervolgens vertaald in een Plan van Aanpak kerngericht werken. In de daarop volgende jaren hebben meerdere evaluaties plaatsgevonden. In de raadsvergadering van mei 2024 is een Plan van Aanpak versterking kerngericht werken vastgesteld. Kerngericht werken is nog geen vanzelfsprekendheid, zowel voor medewerkers als inwoners. Daarnaast wordt kerngericht werken vaak gezien als een extra taak, terwijl dit eigenlijk onderdeel is van het dagelijks denken en doen. Daarom worden in het Plan van Aanpak stappen gezet in het teken van regie, transparantie,

integraliteit en eigenaarschap. Het Plan van Aanpak kent vier sporen:

1. Werken aan de basishouding: elke medewerker werkt kerngericht (cultuur- en organisatieontwikkelingstraject);
2. Versterken van de informatiepositie van de gemeente per kern: een integraal overzicht van initiatieven, opgaven, projecten en ontwikkelingen per kern (fysieke en sociale domein);
3. Versterken van de informatiepositie per kern: integraal afgestemde communicatie per kern over activiteiten en geplande werkzaamheden vanuit de gemeente (ook vanuit ketenpartners);
4. Versterken van de regie op de afhandeling van de actiepunten in de kernagenda's.

Samenwerking in/met de dorpen en wijken
In alle 26 kernen is een kernagenda opgesteld. In de kernagenda's staan actiepunten voor inwoners, gemeente en derden zoals de provincie. De kernagenda is kernbreed verspreid. Iedere inwoner heeft de mogelijkheid gehad om betrokken te zijn en daarmee vorm te geven aan de kernagenda.

De samenstelling van de inwonersgroepen die hebben meegewerkt aan de kernagenda verschilt. Deze inwonersgroepen hebben elk een eigen oorsprong, mede als gevolg van de fusie. De inwonersgroepen passen bij het karakter en de dynamiek in de kern. Ze kunnen daarom per kern verschillen in opzet, samenstelling en taken. Bij de deelnemers aan de inwonersgroepen staat het algemene belang van de kern voorop. Hierbij wordt gestreefd naar een goede afspiegeling van de samenleving, maar dit is geen harde eis.

Er is geen hiërarchische positie van de groepen ten opzichte van andere bewonersgroepen, -comités en initiatieven. Geen van de groepen heeft formeel mandaat.

Grofweg kent de gemeente West-Betuwe twee type inwonersgroepen:

1. **Dorpstafel / dorpsraad (platform)**
De bestuurders van de platforms zijn niet democratisch gekozen en vertegenwoordigen daarmee niet formeel alle inwoners. Hoe een

platform met elkaar in de kern actief wil zijn laat de gemeente aan hen zelf over. Belangrijke voorwaarden hierbij zijn wel dat ze een spilfunctie in hun kern hebben, ze actief, verbindend, adviseren en representatief zijn en dat doen door bijeen te komen, te vergaderen en met andere communicatie binnen hun kern.

2. Werkgroepen kernagenda
De werkgroepen bestaan uit actieve inwoners die een bijdrage willen leveren aan de leefbaarheid in hun kern. Ze zorgen voor draagvlak, organiseren van bijeenkomsten en uitwerking van de onderwerpen die hun kern belangrijk vindt. De werkgroepen zijn een belangrijke inhoudelijk proces- en gesprekspartner bij het vormgeven en gezamenlijk uitvoering geven aan punten die belangrijk zijn voor de kern (kernagenda).

Voor alle groepen is de gebiedsmakelaar het eerste aanspreekpunt. De ondersteuning van de gebiedsmakelaar ligt vooral in het meedenken en adviseren over activiteiten en over organisatie en communicatie.

Inwonerinitiatieven
Als een inwoner individueel een initiatief indient, dan kijkt de gebiedsmakelaar of er verbinding mogelijk is met de kernagenda(groep) of een leefbaarheidsbudget. Hiervoor is op de website van de gemeente een stappenplan te vinden.

Gemeentelijke organisatie en werkprocessen
De gebiedsmakelaars weten wat er speelt en leeft in de kernen. Ze vervullen een brugfunctie tussen inwoners en de gemeente en hebben een spilfunctie bij de ontwikkeling en uitvoering van de kernagenda's. Hierbij hebben de gebiedsmakelaars een verbindende rol, maar de inhoudelijke aanpak komt van de vakspecialisten.

In de gemeente West-Betuwe hebben ze ervaren dat in de beginjaren te veel is gefocust op de leefwereld in de kernen. De interne organisatie is hierbij achtergebleven, waarmee de wensen en signalen vanuit de kernen niet (altijd) passend opgevolgd konden worden. Hier is en wordt op

verschillende manieren verbetering in gezocht: De gebiedsmakelaars houden wekelijks een inloopspreekuur kerngericht werken voor collega's; In het inwerktraject is aandacht voor het gebiedsgericht werken; In nieuw beleid wordt verbinding gemaakt met kerngericht werken; De kernagenda's worden vertaald in werk- en teamplannen, in deze plannen is een paragraaf kerngericht werken opgenomen; Er wordt gewerkt aan het kerngericht begroten.

Bestuur en politiek
De gemeente West Betuwe heeft een Portefeuillehouder voor kerngericht werken. Er is door het college van B&W voor gekozen om geen wethouder per kern te benoemen.

Financieel
Voor de platforms is er financiële ondersteuning in de vorm van de subsidie overlegvormen. Dit is maximaal € 1.500 en voor één platform per kern.

Voor zowel het proces als de uitvoering van de kernagenda is er kernbudget. Het kernbudget is incidenteel ter beschikking gesteld in 2021 (€ 30.000 per kern), maar de pot is nog niet leeg. De gebiedsmakelaars kunnen zelf beslissen over aanvragen tot € 10.000, voor aanvragen vanaf € 10.000 beslist het college.

Tot slot kent de gemeente West Betuwe een leefbaarheidsbudget. Alle inwoner(sgroepen) kunnen dit aanvragen voor activiteiten in de kern. Er is € 5.000 per kern per jaar beschikbaar, waarover de gebiedsmakelaars zelf kunnen beslissen.

Communicatie
De gemeente wil het kerngericht communiceren verder versterken, zoals opgenomen in het Plan van Aanpak versterking kerngericht werken. Hiervoor wordt een extern communicatieplan ontwikkeld. De gemeente wil onder meer werken met een hybride kernenplatform (zowel digitaal als analoog), als instrument om de samenwerking met, in en tussen de kernen te versterken.

Gemeente Altena

De gemeente Altena is op 1 januari 2019 ontstaan uit de fusie van de gemeenten Aalburg, Werkendam en Woudrichem. De gemeente telt 21 kernen en 58.274 inwoners (1 april 2024).

De gemeente Altena werkt kerngericht. Kerngericht werken is niet ‘u vraagt, wij draaien’. Het doel van kerngericht werken is om gezamenlijke opgaven te formuleren in de driehoek gemeente, bewoners, bedrijven en maatschappelijke partners. De gemeente voert nog steeds haar verantwoordelijkheden uit, maar er speelt ook veel dat door maatschappelijke organisaties en bewoners zelf kan worden opgepakt. Hierbij wordt gezocht naar gedeelde verantwoordelijkheid. Kerngericht werken is een samenhangende aanpak tussen sociale, economische en fysieke thema’s en kansen. Door, voor en met de inwoners. De gebiedsregisseurs zijn de smeerolie, de verbindende schakel tussen de kernen, de partners in het gebied zoals de welzijnsstichtingen en de woningcorporaties en de ambtenaren. De gebiedsregisseurs zijn hierbij de katalysator die processen op gang brengen, maar nooit van de inhoud.

Beleid

Het kerngericht werken is vastgelegd binnen de ‘Notitie bestuurlijke vernieuwing in actie’ uit 2021 en vastgesteld door de gemeenteraad. In dit beleid is een uitvoeringsagenda voor het kerngericht werken opgenomen, onderverdeeld in de thema’s Dorpsraden en netwerken, Themagericht werken in de kern, Informatie delen en Leren.

Met de notitie als basis maken de gebiedsregisseurs elk jaar een jaarplan. En aan het eind van het jaar wordt de raad met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over de stand van zaken.

Samenwerking in/met de dorpen en wijken

Het uitgangspunt van kerngericht werken in de gemeente Altena is dat wordt aangesloten bij verschillende vormen van participatie in de dorpen. Daarmee sturen ze niet op eenduidigheid. De basis is dat in alle kernen wordt ingezet op thema’s die in het netwerk worden geprioriteerd en vastgesteld. Ook de gemeente brengt hierbij (maatschappelijke) thema’s in. Hierna bepalen partijen, inclusief de

gemeente, op welke manier ze betrokken zullen zijn. De thema’s die spelen worden voorzien van een werkgroep, waar nodig ondersteund door de gebiedsregisseur of vakinhoudelijke ambtenaar. Er is hierbij sprake van co-creatie met gelijkwaardig partnerschap tussen inwoners, overheid en ketenpartners. Alle actoren hebben een gelijke verantwoordelijkheid. Niet alle thema’s die naar voren komen zijn opgaven. Vaak zijn het vragen die prima vanuit de organisatie van een antwoord kunnen worden voorzien, waarmee nee of nu niet mogelijke antwoorden zijn, mits goed onderbouwd.

Met de dorps- en wijkraden worden samenwerkingsafspraken gemaakt door de gebiedsregisseur. In de Notitie bestuurlijke vernieuwing in actie is hiervoor een richtlijn in de samenwerkingsafspraken opgenomen. De dorps- en wijkraden kunnen hierbij kiezen voor verschillende rollen met verschillende verantwoordelijkheden, zowel vanuit de gemeente als de dorps- en wijkraden. Deze rollen kunnen per onderwerp veranderen. Hiermee wordt recht gedaan aan maatwerk en de diversiteit van de dorps- en wijkraden en gebieden. De gemeente kent 14 dorpsraden. Niet in alle dorpen is dus een dorpsraad actief. Het hebben van een dorpsraad is ook niet verplicht, maar wel wenselijk voor de continuïteit en de verbinding met de inwoners. In de kernen zonder dorps- of wijkraad worden door de gebiedsregisseur, op basis van de thema’s, netwerken gecreëerd om het vraagstuk op te pakken. Of soms komt een groep inwoners voor een bepaald thema even bij elkaar, die niet formeel een dorpsraad willen vormen. Dit schrikt dan alleen maar af. Ze spreken daarom steeds meer van dorpsvertegenwoordigende organen.

Een dorps- of wijkraad heeft de volgende ‘taken’:

- Gevraagd en ongevraagd advies geven aan gemeente en haar partners;
- Fungeren als communicatiekanaal tussen gemeente en dorp of wijk, weten wat speelt in de kern;
- Organiseren van de samenwerking met partners in kern of wijk en gezamenlijke afspraken maken;
- Keuze te participeren in bewonersinitiatieven en werkgroepen;
- Het stimuleren en motiveren van inwoners tot het nemen van initiatieven.

De dorpsraden en andere

dorpsvertegenwoordigende organen zijn een van de gesprekspartners van de gemeente. Ze zijn niet de exclusieve gesprekspartners, ook andere relevante

partijen worden betrokken bij de thema’s zoals ondernemers, kerken en andere inwonersgroepen.

Daarnaast werkt de gemeente ook samen met (maatschappelijke) partijen in de wijk, maar niet achter de voordeur. Bijvoorbeeld met welzijnswerk, jongerenwerk en woningstichting. Over deze samenwerking zijn geen afspraken vastgelegd. Partijen ontmoeten elkaar op dossierniveau.

Inwonerinitiatieven

Ook de inwonerinitiatieven komen bij de gebiedsregisseurs terecht. Ideeën kunnen worden ingediend bij het digitale platform van de gemeente en moeten aan een aantal spelregels voldoen. Het idee moet bijvoorbeeld passen bij de plannen van de gemeente en bijdragen aan het algemeen belang, inwoners moeten zelf meedenken en meewerken en het idee mag geen commercieel doel hebben.

Gemeentelijke organisatie en werkprocessen

De gebiedsregisseurs zijn gepositioneerd binnen team Samenleving. Voor hun werk zijn ze daarnaast sterk afhankelijk van de inhoudelijke vakcollega’s. Hierbij kunnen de gebiedsregisseurs als frontoffice worden gezien en de vakinhoudelijke ambtenaren als de backoffice. Voor het goed kunnen functioneren van de frontoffice is het belangrijk dat de basis (backoffice) op orde is. In het dienstverleningsconcept van de gemeente zijn hierover uitgangspunten vastgelegd. Maar de ervaring leert dat hier ook een cultuurverandering voor nodig, waar vanuit directie en teamleiders op gestuurd moet worden.

Daarnaast kent de gemeente bij de buitendienst 4 gebiedsbeheerders. Hier willen ze het kerngericht werken ook meer gaan operationaliseren, zodat de buitendienst meer zelfstandig kan inspelen op initiatieven van inwoners.

Tot slot wordt steeds meer geprobeerd om het beleid niet dicht te timmeren in een uitvoeringsagenda, maar om ruimte te laten voor initiatieven vanuit de samenleving die een plek kunnen krijgen in het beleid (uitnodigend bestuur).

Bestuur en politiek

De gemeente kent één portefeuillehouder voor het kerngericht werken. Daarnaast zijn de 21 dorpen onderverdeeld onder de kernwethouders.

Zoals eerder genoemd wordt de gemeenteraad één keer per jaar met een raadsinformatiebrief geïnformeerd over het kerngericht werken.

Financieel

De gemeente Altena kent een kernenbudget en structureel budget voor de uitvoering van het programma kerngericht werken. Het kernenbudget bedraagt € 2,00 per inwoner. Er is een subsidieregeling opgesteld en er zijn kaders ontwikkeld voor de toekenning van bijdragen. Hierbij kunnen de gebiedsregisseurs per dorp/wijk één keer per jaar tot een bedrag van € 2.000 zelf beslissen over het toekennen van het bedrag, zonder dat het langs het college moet. Ook natuurlijke personen komen hiervoor in aanmerking. De ervaring is dat dit veel goodwill oplevert in de dorpen en wijken. Wel zijn duidelijke kaders hierbij belangrijk. Zo moeten de inwoners bijvoorbeeld zelf zorgen voor het draagvlak in de omgeving. De dorpsraden (vereniging of stichting) krijgen vanuit het kernenbudget ook een bijdrage van € 1.500 per jaar voor organisatiekosten.

Het structurele budget is voor (communicatie) materiaal (incl. website), opleiding, evaluaties en de organisatie van activiteiten en bijeenkomsten.

Communicatie

De gemeente werkt voor het kerngericht werken met een online participatieplatform, Aan De Slag in Altena. Het platform wordt gebruikt om inwoners zoveel mogelijk te betrekken bij de plannen en uitvoering. Maar ook als onafhankelijk platform waarop ideeën kunnen worden uitgewisseld en waar met elkaar in gesprek kan worden gegaan over verschillende thema’s of een project. Via het platform kunnen inwoners ook ideeën inbrengen.

Het platform kan ook gebruikt worden door dorps- en wijkraden en niet commerciële partners. Bijvoorbeeld voor het uitzetten van enquêtes.

Gemeente Súdwest Fryslân

De gemeente Súdwest Fryslân is op

1 januari 2011 ontstaan uit een fusie van 5 gemeenten. De gemeente telt 89 kernen en 90.435 inwoners (1 januari 2024).

Om het contact tussen de gemeente en de kernen goed te organiseren wordt gewerkt met een Kernenbeleid. Dit betekent dat elke stad, dorp of wijk een eigen stads-, dorps- of wijkcoördinator heeft. Om goed op de hoogte te blijven van wat er speelt en leeft in de kernen werkt de coördinator samen met de stads-, dorps- en wijkbelangen, andere vrijwilligersorganisaties en initiatiefnemers in de verschillende buurten.

Beleid

In 2011 is de beleidsnotitie kernenbeleid gemeente Súdwest Fryslân vastgesteld door de gemeenteraad. En in 2021 is door de directie de notitie Integraal Gebiedsgericht werken vastgesteld.

In het kernenbeleid wordt uitgegaan van het principe van de gedeelde ruimte (Shared Space-proces). Bij dit proces wordt er van uit gegaan dat de openbare ruimte niet alleen het domein is van de overheid (lees gemeente), maar dat de burger “eigenaar” is van de openbare ruimte is in zijn stad, dorp of wijk. De burger heeft daarover ook zeggenschap. Het Shared space-proces vraagt een andere rol van de gemeente, een andere sturingsstrategie. De gemeente treedt niet op als verzorger en oplosser van alle problemen in de dorpen en wijken. De gemeente zal meer faciliterend optreden. Deze sturingsstrategie gaat uit van het probleemoplossend vermogen bij burgers, bedrijven en maatschappelijke groeperingen.

De gemeente werkt hiervoor met dorpen- en wijkcoördinatoren. De dorpen- en wijkcoördinator is op de hoogte van alles wat in zijn/haar dorp en wijk speelt

Samenwerking in/met de dorpen en wijken

Voor de uitvoering van het kernenbeleid werkt de gemeente samen met dorps- en wijkbelangen. De besturen van deze rechtspersonen behartigen de collectieve belangen en zijn de gesprekspartner voor de gemeente. De taak van de besturen van de stads-, dorps en wijkbelangen gaat dan ook over de algemene belangen van alle inwoners uit die stad,

dorp of wijk. Zij adviseren de gemeente over zaken die hun stad, dorp en wijk en hun inwoners aangaat. De gemeente heeft geen samenwerkingsafspraken vastgelegd met de dorps- en wijkbelangen. Wel zijn in het kernenbeleid omschreven welke rol van ze wordt verwacht:

- Stads- dorps- en wijkbelangen behartigen collectieve belangen voor hun stad, dorp en wijk.
- Het bestuur van stads- dorps- en wijkbelang is de gesprekspartner voor de gemeente.
- Zij zijn de ogen en oren van de gemeenschap en spreekbuis naar de gemeente.
- De inbreng van stads- dorps- en wijkbelang is zwaarwegend maar niet bindend.
- Stads- dorps- en wijkbelang zorgen zelf voor communicatie met de achterban.

Ook bij de gemeente Súdwest Fryslân merken ze de ontwikkeling dat inwoners minder langdurig willen inzetten, maar zich wel willen inzetten op een specifiek onderwerp of thema. Dit faciliteren ze steeds meer, zodat ook groepen inwoners die geen rechtspersoon vormen dingen voor elkaar kunnen krijgen. Echter heeft de gemeente nog wel de voorkeur voor een rechtspersoon vanwege de duurzaamheid hiervan.

Inwonerinitiatieven

Vergelijkbaar met groepen inwoners die zich op een specifiek onderwerp of thema wil inzetten, faciliteert de gemeente ook inwonersinitiatieven. Deze initiatieven komen veelal ook bij de dorpen- en wijkcoördinatoren binnen. Wanneer deze plannen aan een aantal randvoorwaarden voldoen (vooral bijdragen aan algemeen belang en leefbaarheid en het hebben van draagvlak) ondersteunen ze bij het verder uitwerken van de plannen of stellen ze hiervoor budget beschikbaar.

Gemeentelijke organisatie en werkprocessen

De gemeente werkt dorpen- en wijkcoördinatoren. De taken zijn:

- Bijdragen aan de leefbaarheid.
- Ogen en oren van de gemeentelijke organisatie.
- Loket voor collectieve vragen.
- Zorg dragen voor communicatie tussen (groepen) bewoners en de gemeente.
- Signaleren van knelpunten en kansen in de samenleving.
- Informeren en raadplegen over gemeentelijke initiatieven.
- Informeren en raadplegen van de organisatie over initiatieven in dorpen en wijken.
- Signaleren van belangen van gemeente, dorpen en wijken.
- Coördineren van initiatieven in de dorpen en wijken.
- Faciliteren en als vliegwiel functioneren.

Er is op dit moment nog geen proces vastgelegd over het kerngericht werken intern binnen de gemeente. Over het algemeen werkt dit goed. Wel vraagt het blijvend aandacht om ervoor te zorgen dat collega's weten van de manier van werken (kerngericht werken) en wie de stads- en wijkcoördinatoren zijn.

Daarnaast is de gemeente bezig met inrichten gebiedscyclus, met als doel om maatschappelijke opgaven in de gebieden in samenhang te benaderen. De gebiedscyclus bestaat uit:

1. Gebiedsanalyse (één keer per vier jaar)
2. Gebiedsagenda (één keer per vier jaar)
Geeft inzicht in de belangrijkste opgaven en kansen in het gebied. De gebiedsagenda's moeten helpen uit te voeren ambities, lijnwerkzaamheden en wensen uit de samenleving te prioriteren. De gebiedsagenda's worden hoofdzakelijk intern, binnen de gemeente, opgesteld. Initiatieven vanuit de dorpen en wijken kunnen wel een plek krijgen in de gebiedsagenda's.
3. Gebiedsplan (één keer per jaar)
Uitvoeringsafspraken met betrokkenen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie
4. Gebiedsmonitor (twee keer per jaar)

Het doel is om de gebiedscyclus zoveel mogelijk aan te laten sluiten op de P&C cyclussen. Waarbij een kernteam wordt ingericht waar afstemming plaatsvindt over de gebiedagenda's en plannen.

Bestuur en politiek

De gemeente kent een portefeuillewethouder kernenbeleid en elke kern binnen de gemeente is gekoppeld aan een contactwethouder.

Financieel

De dorps- en wijkbelangen hebben een organisatiebudget van € 1.000 per kern.

Daarnaast kent de gemeente een kernenfonds. Met het fonds ondersteunt de gemeente lokale initiatieven.

Hier is een aantal voorwaarden aan verbonden:

- De aanvraag is ingediend door een stads-, dorps- of wijkbelang, stichting, vereniging, coöperatie of groep van tenminste vijf personen;
- Deze dragen zelf ook iets bij aan het project. Denk bij deze 'eigen bijdrage' aan eigen geld of werkzaamheden;
- Er is genoeg draagvlak voor het project binnen stad, dorp of wijk;
- Het project vergroot de leefbaarheid in stad, dorp of wijk;
- Het plan is binnen een jaar uitgevoerd.

Het kernenbudget wordt beheerd door het college van B&W.

Communicatie

Op de website staan de contactgegevens van de wijken- en dorpscoördinatoren. Daarnaast is op de website informatie te vinden over het kernenfonds en over het indienen van een idee, wens of initiatief.



Bijlage 3a: Advies Samenwerkingsaanpak gemeente Barneveld van Platform31

Bijlage 3b: Feedback van Platform31 op notitie Samenwerkingsaanpak Gemeente Barneveld

Bijlage 4: Samenwerkingsafspraken gemeente Barneveld en bewonersgroepen

De ondergetekenden:

- A. Bewonersgroep A, vertegenwoordigd door X en Y, vertegenwoordigen gebied A
- B. Bewonersgroep B, vertegenwoordigd door X en Y, vertegenwoordigen gebied B
- Hierna te noemen ‘bewonersgroepen’

en

- C. Gemeente Barneveld, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door [gebiedswethouder]
- Hierna te noemen ‘gemeente’

1 Inleiding en doelen

Per dorp binnen de gemeente Barneveld wordt een document met samenwerkingsafspraken vastgelegd tussen de bewonersgroepen binnen dit dorp en de gemeente.

- De samenwerkingsafspraken hebben als doel:
- De samenwerking tussen bewonersgroepen (een Plaatselijk Belang en/of Wijkplatform) en de gemeente te versterken. De samenwerking is erop gericht het zelf organiserend vermogen en eigen initiatief in het gebied te versterken.
 - Uitgangspunten en randvoorwaarden voor samenwerking vast te stellen;
 - Heldere afspraken te maken over wederzijdse verwachtingen, inspanning, informatievoorziening en betrokkenheid.

1.1 Gebiedsgericht werken

Gebiedsgericht werken is een manier om de leefbaarheid in een bepaald gebied te behouden of te verbeteren. Dit doen we door verschillende aspecten aan te pakken, zoals de kwaliteit van de ruimte, de sociale aspecten (zoals voorzieningen en samenhang in de gemeenschap) en veiligheid. We baseren onze aanpak op twee belangrijke

pijlers. Enerzijds kijken we naar wat de inwoners en gebruikers van het gebied nodig hebben en willen. Anderzijds houden we rekening met wat er nodig is om het gebied vitaal en leefbaar te houden of te maken.

Een belangrijk aspect van onze aanpak is dat alle betrokken partijen op een gelijkwaardige manier worden betrokken. We streven ernaar om samen met deze partijen voortdurend te werken aan het verbeteren van de leef- en werkomgeving in het gebied.

Het hoofddoel van gebiedsgericht werken is om de kracht van realisatie in de dorpen en wijken te versterken. Dit betekent dat we meer resultaten willen behalen door samen te werken en af te stemmen tussen verschillende partijen, terwijl we ook de kracht van de bewoners stimuleren. Door de lokale expertise van bewoners te combineren met professionele kennis, creëren we een breed draagvlak binnen en voor de gemeenschap.

Het gebiedsgericht werken gaat niet over kleine zaken in het beheer van de openbare ruimte, zoals losse stoeptegels en het onderhoud van het openbaar groen. Deze horen thuis bij de meldingen openbare ruimte.

1.2 Bevorderen bewonersgroepen

De gemeente werkt met de bewonersgroepen samen voor het opstellen van Wijk- en/of Dorpsplannen en een Gebiedsagenda (zie paragraaf 2.2.1). Dit is wat minimaal van de bewonersgroep(en) wordt verwacht. Daarbuiten kunnen de bewonersgroepen zelf de rol en positionering binnen het dorp of de wijk kiezen. In dit document worden hierover afspraken gemaakt.

Het streven is dat elk dorp één bewonersgroep heeft en dat in de grotere dorpen (Barneveld en Voorthuizen) daarnaast elke wijk een bewonersgroep heeft, zodat alle gebieden, en dus de inwoners ervan, vertegenwoordigd zijn bij de samenwerking met de gemeente. Over de samenwerking tussen bewonersgroepen in het dorp worden in paragraaf 2.3 nadere afspraken gemaakt.

De gemeente Barneveld:

- Stimuleert de oprichting van een bewonersgroep indien deze in een gebied niet (langer) bestaat;
- Biedt iedere bewonersgroep een vast aanspreekpunt binnen de gemeentelijke organisatie in de vorm van een gebiedsregisseur;
- Faciliteert bewonersgroepen in het professionaliseren en versterken van kwaliteit en kwantiteit. Bijvoorbeeld door middel van training en het ondersteunen in het werven van nieuwe leden.

1.3 Maatwerk binnen de samenwerkingsafspraken

De basisuitgangspunten zijn voor elke bewonersgroep gelijk. Daarom is in de samenwerkingsafspraken gekozen voor het benoemen van de gemeenschappelijke basis. Dit document beschrijft de wederzijdse verantwoordelijkheid tussen bewonersgroepen en gemeente. Welke rollen, status, mandaat en welke verwachtingen daarbij horen.

Binnen de samenwerkingsafspraken bestaat ruimte voor maatwerk binnen de verschillende wijken en dorpen. Zo wordt recht gedaan aan de eigenheid en cultuur van de dorpen en wijken. Maar ook voor de doelstellingen en bijbehorende inzet vanuit de gemeente in de wijken en dorpen.

1.4 Duur van de samenwerkingsafspraken

De samenwerkingsafspraken hebben een looptijd van 4 jaar en wordt hierna geëvalueerd tussen de bewonersgroepen, de gebiedswethouder en gebiedsregisseur.

2 Verantwoordelijkheden en rollen

2.1 Vorm en samenstelling van een bewonersgroep

Een bewonersgroep voldoet aan de volgende voorwaarden:

- De bewonersgroep (Plaatselijk Belang of wijkplatform) bestaat uit tenminste drie actieve leden uit het gebied;

- De bewonersgroep spant zich in om bewoners verspreid uit het hele dorp/de hele wijk zitting te laten hebben in de bewonersgroep;
- Als lid van een bewonersgroep zijn uitgesloten raadsleden en B&W;
- Een bewonersgroep mag geen politiek karakter hebben of krijgen, staat open voor alle bewoners van haar gebied en behartigt de belangen voor haar gehele gebied;
- Leden vertegenwoordigen hun gebied (gezamenlijke belang), niet in eerste instantie hun eigen belang;
- De bewonersgroep spant zich in om in het gebied aanwezige maatschappelijke organisaties (scholen, kerken, etc.) te betrekken.

2.2 Rollen en verantwoordelijkheden

2.2.1 Bewonersgroepen algemeen

- De bewonersgroep is bekend bij of vindbaar voor de bewoners van het betreffende gebied;
- De bewonersgroep heeft een website of is op een andere manier te bereiken of te vinden;
- De bewonersgroep komt minimaal 2 keer per jaar bijeen.
 - Van de vergaderingen van de bewonersgroepen worden notulen opgesteld;
 - Uiterlijk in januari sturen de bewonersgroepen een planning met de overleggen van dat kalenderjaar.

2.2.2 Gemeente algemeen

- De gemeente is actief in alle dorpen en wijken. Op basis van cijfers over de wijk, de signalen die door de gemeente en haar partners in de wijk worden opgehaald en de doelen, programma's en projecten van de gemeente, kan de inzet per dorp en/of wijk verschillen. Dit krijgt vorm en inhoud in de gebiedsagenda's.
- Iedere bewonersgroep is verbonden aan een gebiedswethouder en gebiedsregisseur.

2.2.3 Rollen en verantwoordelijkheden

	Bewonersgroep	Gemeente
De basis	(Zie bijlage 1 voor een procesomschrijving om te komen tot een Dorpsplan en Gebiedsagenda)	
Dorpsplan	De bewonersgroep(en) zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het opstellen en actueel houden van een dorpsplan en eventuele wijkplan (wijkplatform), waarbij wijkplannen zo veel als mogelijk worden gebundeld binnen het dorpsplan (zie paragraaf 2.3 voor afspraken over de samenwerking). Het dorpsplan (of wijkplan) is een plan dat door de bewonersgroep is opgesteld, waarbij alle inwoners van het dorp/de wijk kennis hebben kunnen nemen van het plan en hun input hebben kunnen leveren.	De gemeente heeft nadrukkelijk geen inhoudelijke rol in het opstellen van het Dorpsplan, maar geeft aan de voorkant wel eventuele kaders mee en zorgt voor een juist verwachtingsmanagement. Het Dorpsplan is geen wensenlijst vanuit het dorp/de wijk aan de gemeente, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen in het gebied. De gebiedsregisseur coacht, faciliteert en adviseert bewonersgroepen om te komen tot een goed Dorpsplan. De gebiedsregisseur heeft ook een controlerende rol inzake participatie van alle dorpsbewoners. Dus niet alleen de makers van het plan. Er vindt nadrukkelijk nog geen inhoudelijke toetsing van het plan plaats vanuit de gemeente.
Gebiedsagenda	De bewonersgroep(en) en gemeente werken samen, eventuele ook met andere (professionele) partijen in het gebied, het dorpsplan en organisatieplannen uit tot een gebiedsagenda. De gebiedsagenda is een gedragen plan van de bewoners en gemeente. In de Gebiedsagenda wordt gefocust op acties voor de komende twee tot vier jaar, waarbij de verantwoordelijkheid bij verschillende (gezamenlijke) partijen in het gebied kan liggen. De gebiedsagenda is een continue proces waarbij er op afgesproken momenten gezamenlijk geactualiseerd wordt.	
Overleg-momenten	Tenminste één keer per jaar organiseren de bewonersgroep(en) een moment waarop alle inwoners van en maatschappelijke partijen in het gebied input kunnen leveren voor de wijk- of dorpsplannen en gebiedsagenda.	
	Ten minste één keer per jaar bespreken de bewonersgroep(en) en de gemeente (gebieds-wethouder en gebiedsregisseur) de voortgang van de wijk- of dorpsplannen en gebiedsagenda.	
Informatie-delings en communicatie	Bewonersgroepen zijn zelf verantwoordelijk voor het regelmatig informeren en consulteren van de inwoners uit hun gebied over (de voortgang van) de Gebiedsagenda. Waar nodig wordt op onderdelen van de gebiedsagenda participatie toegevoegd om de bewoners en maatschappelijke partners te betrekken.	De gemeente levert pro-actief informatie over activiteiten en projecten die betrekking hebben op de leefbaarheid en dorps/wijkplannen en gebiedsagenda's in het gebied van de bewonersgroep. Uitzondering hierbij zijn vertrouwelijke stukken, deze worden niet beschikbaar gesteld. Uitgangspunt hierbij is de Wet Open Overheid. De bewonersgroep wordt door de gemeente zo veel als mogelijk geïnformeerd als een initiatief betrekking heeft op hun gebied. De gebiedsregisseur zorgt ervoor dat de bewonersgroep zoveel mogelijk op de hoogte is van alle zaken binnen de gemeente die van belang zijn voor hun gebied. Op de gemeentelijke site wordt omschreven welke aanspreekpunten mensen hebben in hun gebied. Ook staat er hoe gebiedsgericht werken in zijn werk gaat. Er is een link naar de sites van de verschillende georganiseerde bewonersgroepen en kaartjes met de gebiedsindeling. Verbonden aan de site zijn links naar belangrijke beleidsdocumenten, gebiedsvisies en uitvoeringsplannen.

	Bewonersgroep	Gemeente
Ogen en oren van de wijk (optioneel)	De bewonersgroep(en) vormen de ogen- en oren van het dorp/de wijk en halen informatie op over zaken die er spelen in het gebied. Voor de bewoners van het gebied is de bewonersgroep een ingang om signalen door te geven en leefbaarheidskwesties aan de kaak te stellen. De bewonersgroep geeft de signalen en vragen door aan de gemeente of beantwoordt de vragen zo mogelijk direct zelf. De bewonersgroep signaleert (nieuwe) ontwikkelingen en activiteiten binnen haar gebied en zorgt ervoor dat de inwoners hier tijdig over worden geïnformeerd.	De gebiedswethouder is bestuurlijk het aanspreekpunt voor de bewonersgroep. De gebiedswethouder laat de verbondenheid met het gebied zien, zorgt ervoor dat er regelmatig contact is met de bewoners en spant zich in om binnen de gemeente de belangen van het gebied te behartigen. Op uitnodiging van de bewonersgroep sluit de gebiedsregisseur (deels) aan bij de reguliere vergaderingen van de bewonersgroep. Het is uiteraard mogelijk om ook tussendoor op andere manieren informatie uit te wisselen. De gemeente streeft naar een zo snel mogelijke afhandeling van vragen of gegeven adviezen van de bewonersgroep. De gemeente stimuleert een daadkrachtige en vraaggerichte samenwerking tussen de bewonersgroep en de gemeente en legt waar mogelijk verbindingen tussen de diverse gemeentelijke beleidsterreinen en ketenpartners (politie, woningcoöperatie, etc.).
Leefbaarheid en inwoner-initiatieven (optioneel)	De bewonersgroepen zijn verantwoordelijk voor het (laten) ontwikkelen, (laten) uitvoeren en samenbrengen van activiteiten en initiatieven in het gebied die bijdragen aan de leefbaarheid (fysieke kwaliteit, sociale kwaliteit en/of veiligheid). Hiervan wordt jaarlijks een activiteitenlijst opgesteld. De bewonersgroepen faciliteren (themagerichte) initiatieven uit het gebied, bijvoorbeeld door ontmoeting met en tussen initiatieven te faciliteren. Voor inwonersinitiatieven die geen plek in de Gebiedsagenda krijgen/hebben, is het mogelijk om zelf een plan uit te werken. De mogelijkheden en het stappenplan hiervoor zijn te vinden op https://www.barneveld.nl/melden-en-meedoen/idee-voor-de-gemeente . Vanuit de gemeente kunnen vragen om hulp en/of ondersteuning bij bewonersgroepen worden neergelegd. Denk hierbij aan het mee organiseren van jaarlijkse opschoondagen. Bewonersgroepen kunnen kiezen dit zelf op te pakken, uit te zetten binnen hun gebied of zelf geen actieve rol te spelen.	De gemeente ondersteunt waar mogelijk en nodig bij activiteiten en (inwoner)initiatieven die de leefbaarheid bevorderen; De gemeente stimuleert een daadkrachtige en vraaggerichte samenwerking tussen de bewonersgroep en de gemeente en legt waar mogelijk verbindingen tussen de diverse gemeentelijke beleidsterreinen en maatschappelijke partners (Welzijn Barneveld, stichting Connect, etc.).

2.3 Samenwerking tussen de bewonersgroepen in het dorp

De bewonersgroepen zorgen gezamenlijk voor het bevorderen van de samenhang tussen alle maatschappelijke activiteiten in het gebied. En daarom de in- en externe communicatie te optimaliseren. Naast de bewonersgroepen kunnen hierbij ook andere maatschappelijke (inwoner) initiatieven en maatschappelijke partijen bij worden betrokken.

Hiervoor maken de bewonersgroepen de volgende onderlinge afspraken:

- [ruimte voor maatwerk, zoals bijvoorbeeld een afstemmingsoverleggen, bewonersbijeenkomsten, gezamenlijke communicatie, etc.]

3 Budget

Iedere bewonersgroep waarmee samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd kan gemaakte kosten

declareren, passend bij de omvang van het gebied en de gekozen rollen en verantwoordelijkheden. Het organisatiebudget is bedoeld als pengeld, dus om tegemoet te komen aan kosten voor bijv. vergaderen, kopiëren nieuwsbrief en onderhoud site.

Voor bewonersgroepen is het mogelijk om flyers en ander promotiemateriaal gratis te printen via de gemeente.

Daarnaast is het mogelijk buurtbudget aan te vragen bij Welzijn Barneveld. Het Buurtbudget draagt bij aan de sociale samenhang in de Barneveldse buurten en wijken en maakt het mogelijk om buurtactiviteiten te faciliteren. Zie: Buurtbudget 2024 - Welzijn Barneveld

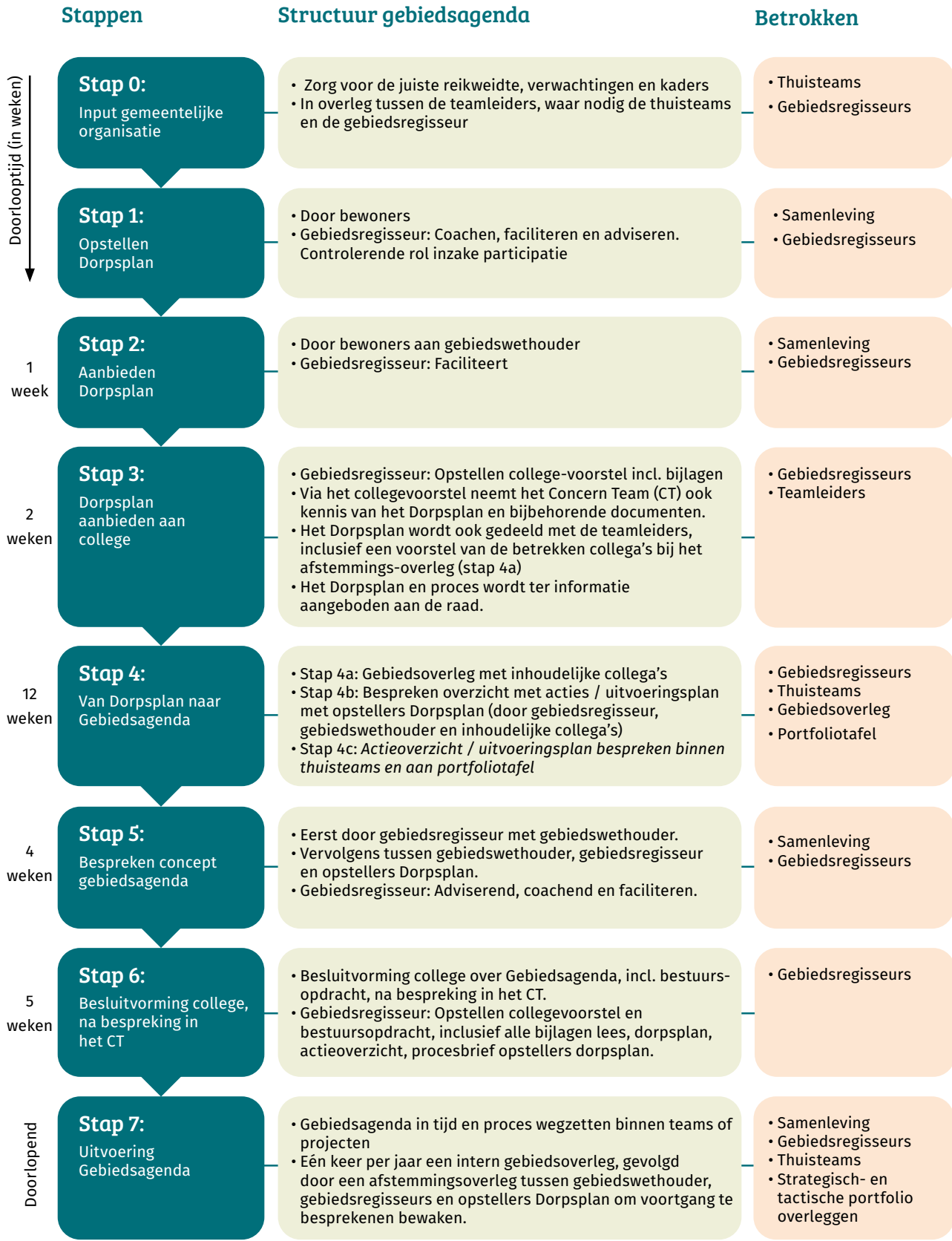
4 Bijlagen

- 1) Proces Dorpsplan-Gebiedsagenda;



Bijlage 5: Proces Dorpsplan en Gebiedsagenda

Proces om te komen tot een gebiedsagenda



Begrippen

Dorpsplan
Het Dorpsplan (of Wijkplan) is een plan dat door de bewoners (Plaatselijk Belang/bewonersorganisatie/ wijkplatform) is opgesteld, waarbij alle inwoners van het dorp/de wijk kennis hebben kunnen nemen van het plan en hun input hebben kunnen leveren. De gemeente heeft nadrukkelijk geen inhoudelijke rol in het opstellen van het Dorpsplan, maar geeft aan de voorkant wel eventuele kaders mee en zorgt voor een juist verwachttingsmanagement. Het Dorpsplan is geen wensenlijst vanuit het dorp/ de wijk aan de gemeente, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen in het gebied. De gebiedsregisseur heeft een coachende, faciliterende en adviserende rol. Daarnaast adviseert de gebiedsregisseur over de participatie met alle bewoners.

Gebiedsagenda
De Gebiedsagenda is een uitwerking van de concrete acties uit het Dorpsplan, uitgesplitst naar:

- Haalbaarheid
 - wat kan en past binnen reguliere projecten/ wensen/beleid gemeente (koppelkansen);
 - wat is een goed plan en is wenselijk maar is nog niet belegd of georganiseerd;
 - dit is onhaalbaar/niet wenselijk – no go;
 - Onderzoek haalbaarheid en/of wenselijkheid nodig.
 - Termijn: Korte termijn (2 jaar), middellange termijn en lange termijn.
 - Verantwoordelijkheid: bewoners, gemeente, gezamenlijk, derden, etc.

Daarnaast worden aan de Gebiedsagenda projecten van de gemeente (en eventueel derden) toegevoegd. Hierbij is de Gebiedsagenda een gedragen plan van de bewoners en gemeente. In de Gebiedsagenda wordt gefocust op acties voor de komende vier jaar, waarbij de verantwoordelijkheid bij verschillende (gezamenlijke) partijen in het gebied kan liggen. De gebiedsagenda is geen wensenlijst vanuit het dorp/ de wijk aan de gemeente, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen in het gebied.

Randvoorwaarden

Stap 0 – Input vanuit de gemeentelijke organisatie ophalen
Jaarlijks maken de Gebiedsregisseurs een inschatting van de Dorpsplannen/Gebiedsagenda’s die komend jaar worden opgesteld/gaan spelen.

Deze worden vervolgens met de Gebiedswethouder, teamleiders (en waar nodig in de teamoverleggen) en programmamanagers besproken. Het doel van deze bespreking is om:

- De doelen en kaders vanuit de gemeente in het dorp/de wijk scherp te krijgen;
- Het bestaande beleid en projecten (bijvoorbeeld vanuit de MIP) voor het dorp/de wijk inzichtelijke te krijgen;
- Zorgen voor een juiste reikwijdte en verwachttingsmanagement. Zowel binnen de gemeente als richting het dorp/de wijk. Het Dorpsplan is geen wensenlijst vanuit het dorp/ de wijk aan de gemeente, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen in het gebied. Bij het verwachttingsmanagement wordt gebruik gemaakt van de handvaten die hiervoor worden aangeboden in de Handleiding Bewonersinitiatieven (Spoor 3).

Ten minste de volgende randvoorwaarden worden meegegeven aan de opstellers van het dorpsplan:

- Strategische doelen portfoliomanagement, waaraan de verschillende projecten en initiatieven worden getoetst;
- De Omgevingsvisie en Omgevingsprogramma’s.

Bij het plannen van de interne gebiedsoverleggen met de verschillende collega’s wordt rekening gehouden met de planning van de Dorpsplannen.

Opstellen en aanbieden dorpsplan

Stap 1 – Opstellen Dorpsplan
Het Dorpsplan wordt opgesteld door bewoners (Plaatselijk Belang / bewonersorganisatie / wijkplatform). Ondersteuningsstructuur

- Ieder dorp kan gebruik maken van expertise van buitenaf om hun plan te maken en te concretiseren. Hiervoor stelt de gemeente budget beschikbaar;
- de gebiedsregisseur adviseert over de vorm/ inhoud van het proces;
- Opstellers van het dorpsplan kunnen, via de gebiedsregisseur, vragen stellen aan en sparren met inhoudelijk betrokken collega’s.

Rol Gebiedsregisseur - coachen, faciliteren, initiëren en adviseren bewoners om te komen tot een goed Dorpsplan. De gebiedsregisseur heeft ook een controlerende rol inzake participatie van alle dorpsbewoners. Dus niet alleen de makers van het plan.

Er vindt nadrukkelijk nog geen inhoudelijke toetsing van het plan plaats vanuit de gemeente.

Stap 2 – Aanbieden Dorpsplan
Dorpsplan is af en wordt door het dorp (bewoners) fysiek aangeboden aan de gebiedswethouder.

Rol Gebiedsregisseur - faciliteert en coördineert

Stap 3 – Dorpsplan aanbieden aan college
Het Dorpsplan wordt ter kennisname aan het gehele college aangeboden met een collegevoorstel. Vanuit het college komt een ontvangstbevestiging richting de opstellers van het Dorpsplan, inclusief de planning en processtappen (brief).

Bij het collegevoorstel zit een overzicht met alle concrete acties uit het Dorpsplan en hierbij een eerste inschatting van de gebiedsregisseur over de haalbaarheid, termijnen en verantwoordelijkheden. Hierbij wordt het Dorpsplan ook naast het Meerjaren InvesteringsPlan (MIP), uitvoeringsplan en teamplannen gelegd.

Rol Gebiedsregisseur - schrijven collegevoorstel en brief

Formats - Collegevoorstel

- Brief ontvangstbevestiging, planning en processtappen

- ➔ Via het collegevoorstel neemt het Concern Team (CT) ook kennis van het Dorpsplan.
- ➔ Het Dorpsplan wordt ook gedeeld met de teamleiders, inclusief een voorstel van de betrekken collega’s bij het gebiedsoverleg (stap 4a)
- ➔ Het Dorpsplan en proces wordt ter informatie aangeboden aan de raad.

Van Dorpsplan naar Gebiedsagenda

Stap 4 – Van Dorpsplan naar Gebiedsagenda
Inschatting tijd: 6 uur per discipline per Dorpsplan

Stap 4a – Van Dorpsplan naar Gebiedsagenda: Gebiedsoverleg met inhoudelijke collega's en teamleiders
In een gebiedsoverleg wordt het Dorpsplan besproken tussen de gebiedsregisseur en inhoudelijke collega’s (inclusief eventuele programmamanagers) en teamleiders. Het overzicht met acties uit het Dorpsplan wordt tijdens dit overleg verder ingevuld voor wat betreft haalbaarheid (en gemeentelijke draagvlak), termijn en verantwoordelijkheid. Hierbij wordt gefocust op acties voor de komende vier jaar,

waarbij de verantwoordelijkheid bij verschillende (gezamenlijke) partijen in het gebied kan liggen. De gebiedsagenda is geen wensenlijst vanuit het dorp/ de wijk aan de gemeente, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partijen in het gebied.

Daarnaast landen initiatieven, projecten, etc. vanuit de gemeente in de Gebiedsagenda. Hierbij wordt door de inhoudelijk betrokken collega’s ook een inschatting gemaakt van de capaciteit die nodig is voor de acties die nog geen onderdeel uitmaken van het huidige werk.

Het afstemmingsoverleg wordt geleid door een onafhankelijke voorzitter die in staat is integraal te kijken, door te vragen en op basis hiervan een afweging te maken.

Ter voorbereiding worden de stukken door de gebiedsregisseur vooraf gedeeld met de collega’s. Op basis hiervan bereiden ze het overleg goed voor. Een inschatting voor de tijdsinspanning is 3 uur per discipline per Dorpsplan (1 uur voorbereiden, 2 uur overleg).

Resultaat – Het gebiedsoverleg resulteert in een overzicht van acties, beoordeeld op:

- haalbaarheid (en gemeentelijke draagvlak);
- termijn;
- verantwoordelijkheid;
- Meenemen in Gebiedsagenda?
- Route: met een integrale blik naar het gebied kijken en de acties uit het overleg neerleggen op de juiste plaats of aan te haken bij het juiste proces;
- Inschatting van de benodigde capaciteit en financiële middelen.

Rol gebiedsregisseur - Coördinerend, signalerend, initiërend en adviserend.

Stap 4b - Van Dorpsplan naar Gebiedsagenda: bespreken overzicht met acties uit stap 4a met opstellers Dorpsplan
In dit overleg worden de keuzes van de gemeente toegelicht, besproken en waar mogelijk en nodig aangepast. Ook wordt het vervolgproces besproken. Aanwezig zijn de opstellers van het Dorpsplan, gebiedswethouder, gebiedsregisseur en inhoudelijk betrokken collega’s (inschatting 1,5 uur per discipline per Dorpsplan).

Werkwijze – Inhoudelijk afstemmen onderwerpen en haalbare prioritering. In kleine themagroepen op basis van vakinhoud in gesprek met bewoners.

Resultaat – Haalbaar actieoverzicht / uitvoeringsplan dat gedragen wordt door opstellers Dorpsplan en de gemeente. Het Dorpsplan Actieoverzicht vormt een belangrijke input voor de gebiedsagenda.

Rol gebiedsregisseur - Coördinerend, signalerend, initiërend en adviserend.

Stap 4c – Van Dorpsplan naar Gebiedsagenda: actieoverzicht bespreken in thuisteam en aan portfoliotafel

Het gedragen actieoverzicht / uitvoeringsplan wordt besproken aan de portfoliotafel en met de (teamleider van de) thuisteam. Besloten wordt welke initiatieven op welke termijn worden opgepakt.

Resultaat – Besluit welke initiatieven op welke termijn worden opgepakt.

Rol gebiedsregisseur - Coördinerend, signalerend, initiërend en adviserend.

Besluitvorming gebiedsagenda

Stap 5 – Bespreken concept gebiedsagenda

De concept gebiedsagenda wordt door de gebiedsregisseur met de gebiedswethouder inhoudelijk besproken.

Vervolgens een overleg tussen gebiedswethouder, gebiedsregisseur en opstellers Dorpsplan over concept gebiedsagenda. Doel van dit overleg is om tot een afgestemde Gebiedsagenda te komen.

Resultaat – Definitieve gebiedsagenda

Rol Gebiedsregisseur - Adviserend, coachend, initiërend en faciliteren

Stap 6 – Besluitvorming college over Gebiedsagenda, incl. bestuursopdracht, na bespreking in het CT

De Gebiedsagenda wordt na bespreking in het CT, ter vaststelling voorgelegd aan het college.

Rol Gebiedsregisseur – Opstellen collegevoorstel en bestuursopdracht.

De Gebiedsagenda wordt ter informatie aangeboden aan de raad.

Uitvoering

Stap 7 – Uitvoering Gebiedsagenda

- Gebiedsagenda in tijd en proces wegzetten binnen teams of projecten/programma's. Koppeling aan MIP, Omgevingsvisie, teamplannen en/of P&C cyclus via teamleiders (2-benen principe).
- Jaarlijks een intern gebiedsoverleg per gebied uit de Omgevingsvisie, gevolgd door een afstemmingoverleg tussen gebiedswethouder, gebiedsregisseur en opstellers Dorpsplan om voortgang van gebiedsagenda te bespreken en te bewaken.
- Gebiedsregisseur neemt deel aan de strategisch- en tactische portfolio-overleggen om enerzijds uitvoering Gebiedsagenda te monitoren en de voortgang onder de aandacht te brengen en anderzijds zicht te houden op (nieuwe) initiatieven vanuit de gemeente die en plek in de Gebiedsagenda moeten krijgen
- De strategisch- en tactische portfolio-overleggen geven inzicht aan gebiedsregisseur voor komende projecten en programma's die van toepassing zijn voor gebiedsagenda of aanhaken bij dorpsplannen.
- Jaarlijks worden de Gebiedsagenda's gebruikt bij het opstellen van teamplannen en de beleids- en beheerplannen, en vice versa.
- Jaarlijks wordt aan het eind van elk kalenderjaar de voortgang en uitvoering van de gebiedsagenda geëvalueerd. Deze evaluatie vormt belangrijke input voor de eerstvolgende kadernota. Daarbij sluiten we aan op de Management- en P&C-cyclus.

Rol Gebiedsregisseur – Monitoren, bijsturen, enthousiasmeren, coördineren, signaleren en adviseren.

